

Tutkinnon perusteet

Logistiikan perustutkinto

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Logistiikan perustutkinto

Perusteen nimi	Logistiikan perustutkinto
Määräyksen diaarinumero	61/011/2014
Muutosmääräykset	http://www.oph.fi/download/177323_Maarays_11_011_2016_YTO_16_6_2016.pdf
Koulutuskoodit	Logistiikan perustutkinto (381408)
Osaamisalat	Varastopalvelujen osaamisala (1532) Lentoasemapalvelujen osaamisala (1617) Kuljetuspalvelujen osaamisala (1531)
Tutkintonimikkeet	Autonkuljettaja (10030) Linja-autonkuljettaja (10119) Yhdistelmäajoneuvonkuljettaja (10120) Varastonhoitaja (10031) Lentoasemahuoltaja (10121)
Voimaantulo	01.08.2016
Voimassaolon päättyminen	31.07.2018

SISÄLTÖ

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	5
2.1. Elintarvikekuljetukset (100417).	5
2.2. Ilma-aluksen kuormaaminen (100429).	8
2.3. Inventointi ja saldonhallinta (100406).	11
2.4. Kaukoliikenteenkuljettajan tehtävät (100420).	14
2.5. Kuljetusalan perustason ammattipätevyyden laajennus (100414).	17
2.6. Kuljetusalan perustason ammattipätevyys (102013).	18
2.7. Kuorma-autokuljetukset (100401).	21
2.8. Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta (100399).	24
2.9. Lentoasema-alueen liikennöinti ja kunnossapito (100408).	29
2.10. Lentoaseman huoltaminen (100428).	34
2.11. Lentoliikennealueen kunnossapito (100430).	37
2.12. Linja-autokuljetukset (100402).	41
2.13. Linja-auton tavarankuljetusten hallinta (100400).	44
2.14. Maapalvelut ja turvallisuus (100409).	49
2.15. Massatavarankuljetukset (100418).	53
2.16. Osto- ja myyntitoiminnot varastoissa (100427).	56
2.17. Palveluliikenteenkuljettajan tehtävät (100421).	59
2.18. Pelastustehtävät (100411).	62
2.19. Taksikuljetukset (100416).	65
2.20. Tavarankeräily ja lähetys (100405).	69
2.21. Tavarankuljettaminen (100426).	73
2.22. Tavarankuormaus ja säilytys (100404).	76
2.23. Terminaalitoiminnot ja lastaus (100423).	80
2.24. Tilausajoliikenteenkuljettajan tehtävät (100422).	84
2.25. Trukinkuljettajan tehtävät (100407).	87
2.26. Työkoneiden käyttö ja huolto (100413).	91
2.27. Ulkomaanliikenteen kuljetukset (100415).	94
2.28. Vaarallisten aineiden käsittely (100424).	97
2.29. Varaston tietojärjestelmät (100425).	101
2.30. Yhdistelmäajoneuvokuljetukset (100403).	103
2.31. Ympäristöhuollonkuljetukset (100419).	107
2.32. Yritystoiminnan suunnittelu (101050).	110
3. Ammattialan kuvaus.	115

4. Ammattialan arvoperusta.	116
5. Tutkinnon tavoitteet.	117
5.1. Kuljetuspalvelujen osaamisala.	118
5.2. Varastopalvelujen osaamisala.	118
5.3. Lentoasemapalvelujen osaamisala.	118
6. Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus.	120

1. Tutkinnon muodostuminen

Näyttötutkinnot muodostuvat ammatillisista tutkinnon osista.

Logistiikan perustutkinto sisältää kolme osaamisalaa, kuljetuspalvelujen osaamisalan (autonkuljettaja, linja-autonkuljettaja tai yhdistelmäajoneuvonkuljettaja), varastopalvelujen osaamisalan (varastonhoitaja) ja lentoasemapalvelujen osaamisalan (lentoasemahuoltaja).

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT
Kuljetuspalvelujen osaamisala
Autonkuljettaja
Pakolliset tutkinnon osat   3 kpl
Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, P
Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, P
Kuorma-autokuljetukset, P
Lisäksi valitaan
Kolme tutkinnon osaa seuraavista   3 kpl
Työkoneiden käyttö ja huolto
Kuljetusalan perustason ammattipätevyuden laajennus
Ulkomaanliikenteen kuljetukset
Taksikuljetukset
TAI
Yksi tutkinnon osa seuraavista   1 kpl
Elintarvikekuljetukset
Massatavarakuljetukset
Ympäristöhuollonkuljetukset
Lisäksi yksi tutkinnon osa seuraavista   1 kpl
Työkoneiden käyttö ja huolto
Kuljetusalan perustason ammattipätevyuden laajennus
Ulkomaanliikenteen kuljetukset
Taksikuljetukset
Yritystoiminnan suunnittelu
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta
Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta
TAI
Kaksi tutkinnon osaa seuraavista   2 kpl
Työkoneiden käyttö ja huolto
Kuljetusalan perustason ammattipätevyuden laajennus
Ulkomaanliikenteen kuljetukset
Taksikuljetukset

Lisäksi yksi tutkinnon osa seuraavista   1 kpl
Yritystoiminnan suunnittelu
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta
Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta
Yhdistelmäajoneuvonkuljettaja
Pakolliset tutkinnon osat   3 kpl
Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, P
Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, P
Yhdistelmäajoneuvokuljetukset, P
Lisäksi valitaan kaksi tutkinnon osaa seuraavista   2 kpl
Työkoneiden käyttö ja huolto
Kuljetusalan perustason ammattipätevyuden laajennus
Ulkomaanliikenteen kuljetukset
Taksikuljetukset
Elintarvikekuljetukset
Massatavarakuljetukset
Ympäristöhuollonkuljetukset
Yritystoiminnan suunnittelu
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta
Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta
Linja-autonkuljettaja
Pakolliset tutkinnon osat   3 kpl
Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, P
Linja-auton tavarankuljetusten hallinta, P
Linja-autokuljetukset, P
Lisäksi valitaan yksi seuraavista tutkinnon osista   1 kpl
Kaukoliikenteenkuljettajan tehtävät
Palveluliikenteenkuljettajan tehtävät
Tilausajoliikenteenkuljettajan tehtävät
Lisäksi valitaan kaksi tutkinnon osaa seuraavista   2 kpl
Työkoneiden käyttö ja huolto
Kuljetusalan perustason ammattipätevyuden laajennus
Ulkomaanliikenteen kuljetukset
Taksikuljetukset
Kaukoliikenteenkuljettajan tehtävät
Palveluliikenteenkuljettajan tehtävät
Tilausajoliikenteenkuljettajan tehtävät
Terminaalitoiminnot ja lastaus

Yritystoiminnan suunnittelu
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta
Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta
Varastopalvelujen osaamisala
Pakolliset tutkinnon osat   4 kpl
Tavaran vastaanotto ja säilytys, P
Tavaran keräily ja lähetys, P
Inventointi ja saldonhallinta, P
Trukinkuljettajan tehtävät, P
Lisäksi valitaan tutkinnon osat seuraavasti
Valitaan kolme tutkinnon osaa seuraavista   3 kpl
Työkoneiden käyttö ja huolto
Tavaran kuljettaminen
Osto- ja myyntitoiminnot varastoissa
Yritystoiminnan suunnittelu
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta
Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta
TAI
Tutkinnon osat   2 kpl
Vaarallisten aineiden käsittely
Varaston tietojärjestelmät
Lisäksi kaksi tutkinnon osaa seuraavista   2 kpl
Työkoneiden käyttö ja huolto
Tavaran kuljettaminen
Osto- ja myyntitoiminnot varastoissa
Yritystoiminnan suunnittelu
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta
Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta
Lentoasemapalvelujen osaamisala
Pakolliset tutkinnon osat   4 kpl
Lentoasema-alueen liikennöinti ja kunnossapito, P
Maapalvelut ja turvallisuus, P
Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, P
Pelastustehtävät, P
Lisäksi valitaan kolme tutkinnon osaa seuraavista   3 kpl
Työkoneiden käyttö ja huolto
Lentoaseman huoltaminen
Ilma-aluksen kuormaaminen

Lentoliikennealueen kunnossapito
Yritystoiminnan suunnittelu
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta
Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta

2. Tutkinnon osat

2.1. Elintarvikekuljetukset (100417)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin
- kuormata ja purkaa kuorma-auton tai ajoneuvoyhdistelmän elintarvikkeilla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla
- kuljettaa kuorma-autoa tai ajoneuvoyhdistelmää säädösten ja määräysten mukaan työtehtävän edellyttämässä olosuhteissa
- suorittaa annetun kuljetustehtävän
- käyttää elintarvikekuljetuksissa kuormaukseen, kuljettamiseen ja purkamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä
- tunnistaa ja erottaa toisistaan eri elintarvikelajit (pakaste, tuoretavara, vihannekset)
- käyttää erilaisia lämmönsäätölaitteita
- tarkastaa ja säätää elintarvikkeiden kuljetus- ja varastointilämpötilat
- selvittää elintarvikekuljetukseen liittyvät viranomaiset ja viranomaistoiminnan
- erilaisia kuormaustapoja kuormatessaan eri elintarvikelaatuja samaan kuormatilaan
- käyttää lämmönseurantalaitteiden taltioimislaitteita
- käyttää työtehtävän edellyttämiä telemaattisia sovelluksia
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatu järjestelmien vaatimuksia
- toimia asiakaspalvelutilanteissa

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja suorittaa

- hygieniapassin edellyttämän koulutuksen.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Reittisuunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • löytää opastettuna kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikean määränpään • tekee kylmälaitteille tarvittavat tarkastukset ohjattuna ennen kuormausta • suorittaa elintarvikekuljetustehtävän säädösten mukaisesti • selvittää kuorma-auton tai ajoneuvoyhdistelmän asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee valitsemansa reitin ja purkupaikat • tekee kylmälaitteille tarvittavat tarkastukset ennen kuormausta • suorittaa elintarvikekuljetustehtävän turvallisesti ja säädösten mukaisesti • täyttää kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja valitsee kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja turvallisen reitin • kuormaa kuljetustehtävän edellyttämään kuormaautoon tai ajoneuvoyhdistelmään mahdollisimman suuren hyötykuorman erilaisilla elintarvikelajeilla • suorittaa elintarvikekuljetustehtävän turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti • laatii laatujärjestelmän edellyttämiä poikkeama- tai vahinkoraportteja

Lisälaitteet ja välineet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää elintarvikkeiden käsittelyssä ja kuljetuksessa tarvittavia ajoneuvossa olevia peruslaitteita ja välineitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää elintarvikkeiden käsittelyssä ja kuljetuksessa tarvittavia ajoneuvossa olevia erikoislaitteita ja välineitä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa ja käyttää ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä määräysten mukaan sekä huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttäytyy ja vastaa puhelimeen ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla ja ottaa huomioon elintarvikelajien vaikutuksen kuljetustehtävän suorittamiseen • tietää maksim ajoajat sekä minimilepoajat vuorokaudessa ja käyttää ajopiirturia oikein • tunnistaa ennakoivan ajon periaatteet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää elintarvikelajien kuljettamiseen ja näihin käytettäviin ajoneuvoihin liittyvät säädökset • tietää keskeiset ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään • ymmärtää ennakoivan ajamisen turvallisuusvaikutukset
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee oikeat kuljetuslämpötilat sekä soveltaa työhön kuuluvia säädöksiä ja fysiikan lakeja erilaisissa työtilanteissa • suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset sekä työaikasäädökset • suorittaa oman työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteita noudattaen

Lainsäädäntö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää kuljetusta koskevan elintarvikelainsäädännön.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työssään lainsäädännön ohjeita ja määräyksiä.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tietää elintarvikekuljetukseen liittyvät viranomaiset ja viranomaistoiminnan (esim. laadunvalvonnan velvoitteet).

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suorittamalla kuorma-autolla tai ajoneuvoyhdistelmällä elintarvikekuljetustehtävän. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.2. Ilma-aluksen kuormaaminen (100429)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- purkaa ja kuormata työryhmän jäsenenä lentokoneen lastin kuormausohjeiden ja viranomaismääräysten mukaisesti
- huolehtia saapuvan matkatavaran jatkokäsittelystä ja käyttää terminaalin matkatavarakuljetinta
- selvittää lentoaseman informaatiojärjestelmistä lentojen saapumiset ja lähdöt sekä koneen seisontapaikan sijainnin
- tulkita kuormasähkeen tietoja ja toimia niiden mukaisesti
- avata ja sulkea eri lentokonetyyppien ruumien luukut
- kuljettaa kuormausryhmän ajoneuvoa (matkatavarahihna, vetotrukki tai vastaava).

Opiskelijalla tai tutkinnon suorittajalla on voimassa oleva DGR-lupa.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Työn suunnittelu ja työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ohjattuna omaa työtään ja noudattaa työaikoja suorittaa ilma-alusten kuormaamisen perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan viivyttämättä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee oman työnsä ja noudattaa työaikoja

	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa ilma-alusten kuormaamisen keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman ja noudattaa työaikoja • suoriutuu keskeisistä ilma-alusten kuormaamisen tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti sekä hävittää jätteet ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Lentokoneen kuormaus ja purkaus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • osallistuu lentokoneen kuormaus- tai kuorman purkutehtävään ohjatusti • erottelee ohjattuna erilaiset matkatavaratyypit merkintöjen perusteella. • varmistaa kuorman ohjattuna.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa keskeiset lentokoneen kuorman purkamiseen ja kuormaamiseen liittyvät tehtävät sekä avaa ja sulkee ruuman luukut ohjeiden mukaisesti • purkaa ja suorittaa irtotavararuuman kuormauksen ohjeiden mukaisesti työryhmän jäsenenä • varmistaa kuorman ohjeiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • työskentelee itsenäisesti kuormausryhmän jäsenenä kuorman purku- ja lastaustehtävässä • purkaa ja suorittaa lentokoneen ruuman kuormauksen ohjeiden mukaisesti työryhmän jäsenenä sekä sijoittaa lähtevän matkatavaran ja rahdin kuormausohjeen mukaisesti • varmistaa kuorman itsenäisesti vaatimusten mukaisesti oikeilla valineilla.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kuormasähkeen tulkitseminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tulkitsee ohjattuna kuormasähkeen tiedot
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tulkitsee kuormasähkeen tiedot ja toimii ohjeiden mukaan saapuvalla lennolla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tulkitsee kuormasähkeen tiedot itsenäisesti ja varaa saapuvalla lennolle oikeat välineet

Kuormausohjeiden tulkitseminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • sijoittaa kuorman ohjattuna kuormausohjeen mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • sijoittaa kuorman ohjeiden mukaisesti sekä tietää konetyyppi- ja lentoyhtiökohtaiset ruuman numeroinnit sekä sijoitukset sekä tuntee koneen ruuman luukun aukaisumekanismiin.

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> sijoittaa kuorman itsenäisesti kuormausohjeen mukaan huomioiden massakeskipisteen vaikutuksen.
--------------	--

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveiden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> asenoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään noudattaa turvallisuusmääräyksiä ja turvaetäisyyksiä koneella toimiessaan eikä aiheuta vaaraa itselleen käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä sekä turvallisia nostoja kantotekniikoita
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> vastaa toimintansa turvallisuudesta noudattaa turvallisuusmääräyksiä ja turvaetäisyyksiä koneella toimiessaan ja ottaa työskennellessään huomioon muun ryhmänsä turvallisuuden varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> kehittää toimintaansa turvallisemmaksi havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä arvioi suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa annettuja työaikoja ja toimii ryhmän jäsenenä hallitsee ilmaisuenglannin alkeet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee yhteistyössä ryhmän jäsenenä ymmärtää ryhmän ja miehistön välisen englanninkielisen kommunikoinnin pääosin
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee yhteistyössä aktiivisena ryhmän jäsenenä osallistuu miehistön ja ryhmän väliseen kommunikointiin englannin kielellä

Itsearviointi	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> arvioi ohjattuna omaa työtään.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> arvioi omaa työtään.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä lentokoneen kuormaukseen ja kuorman purkuun liittyvää työtä kuormausryhmän jäsenenä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.3. Inventointi ja saldonhallinta (100406)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- tehdä inventoinnin ja ilmoittaa havaitsemansa saldoerot
- käyttää inventaariotyössä tarvittavia työvälineitä
- varaston ohjauksen periaatteet ja tuntee varaston kustannusrakenteen
- tulkita varaston valvonnan ja ohjauksen raportteja
- varastokirjanpidon perusteet
- automaattisen tunnistejärjestelmän periaatteet
- käyttää jotain viivakoodien lukulaitetta sekä osaa tulostaa mm. osoitetarroja oheislaitteilla
- käyttää tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgraafiikkaohjelmia
- käyttää sähköpostia ja internetiä
- tunnistaa muut informaation välitysmahdollisuudet ja pystyy käyttämään yhtä niistä ohjeiden avulla

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee itsenäisesti työsuunnitelman
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa toteuttamiskelpoista työsuunnitelmaansa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa varastoalan perustehtäviä annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa varastoalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu keskeisistä varastoalan tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Inventoinnin suorittaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee inventoinnin ohjattuna
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee inventoinnin ohjeiden mukaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee inventoinnin suunnitelmallisesti, järjestelmällisesti ja itsenäisesti

Saldonhallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> havaitsee mahdolliset saldoerot
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tekee yrityksen ohjeiden mukaiset saldotarkastukset ja raportoinnit
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tarkastaa fyysisen saldon ja varastokirjanpidon saldon yhdenmukaisuuden ja välttää saldovirheiden syntymistä omassa työssään

ATK-taidot	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> käyttää tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgrafiikkaohjelmia ja tehdä näillä ohjelmilla yksinkertaisia asiakirjoja ja laskentataulukoita sekä käyttää sähköpostia ja internetiä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tekee tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgrafiikkaohjelmia hyödyntäen vaadittavat tehtävät sekä käyttää internetiä vastuullisesti ja kriittisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tekee tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgrafiikkaohjelmia hyödyntäen vaativampia tehtäviä ja auttaa muita ryhmän jäseniä

Telematiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> käyttää ohjattuna viivakoodien luku- ja tulostuslaitteita.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> hallitsee viivakooditekniikan ja saattomuistien perusasiat ja yleisimmät oheislaitteet sekä käyttää viivakoodien lukulaitetta ja tulostaa mm. osoitetarroja oheislaitteilla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää viivakooditekniikan ja saattomuistien edut ja yleisimmät oheislaitteet sekä käyttää viivakoodien lukulaitetta ja tulostaa mm. osoitetarroja oheislaitteilla.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Varaston ohjauksen tunnuslukujen tuntemus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää ohjattuna varastonohjauksen periaatteet ja käyttötarkoituksen sekä tietää varastoinnin kustannuksia
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tietää tärkeimpien varaston tunnuslukujen tarkoituksen ja tietää varastoinnin kustannuksia sekä tietää ABC-analyysin vaikutuksen varastopaikkojen valintaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tuntee varaston tunnuslukujen sisällöt ja kustannusvaikutukset sekä kertoo, mitkä toimenpiteet vaikuttavat mihinkin suuntaan tunnusluvuissa, lisäksi kertoo ABC-analyysin merkityksen yritykselle

Inventointityön tuntemus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää inventointityön merkityksen ja tuntee laskentayksiköt
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tietää erilaisia inventointitapoja ja erilaisia varastoraportteja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> kertoo eri inventointimenetelmien hyödyistä ja tulkitsee erilaisia varastoraportteja

Varastokirjanpito	
--------------------------	--

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee varastokirjanpidon perusteet osittain ohjattuna
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee varastokirjanpidon perusteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee varastokirjanpidon perusteet ja tuntee varastokirjanpidon merkityksen koko yrityksen toiminnalle

Organisaatioiden sisäisen ja niiden välisen tiedonsiirron toimintaperiaatteet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää mitä organisaatioiden sisäisellä ja organisaatioiden välisellä tiedonsiirrolla tarkoitetaan.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää perusasiat organisaatioiden sisäisestä ja organisaatioiden välisestä tiedonsiirrosta.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tietää miten organisaatioiden sisäisen tai organisaatioiden välisen tiedonsiirron toimivuus vaikuttaa esimerkiksi varastosaldoihin.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työhyvinvointiin vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskennellä asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti • tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävä kehityksen periaatteiden toteutumista.
--------------	---

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä inventoinnin varastossa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.4. Kaukoliikenteenkuljettajan tehtävät (100420)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- tehdä linja-autoon ajoonlähtötarkastuksen
- palvelutehtävässään toimia, tiedottaa, neuvoa ja opastaa asiakasta kaukoliikenteessä
- käyttää käytössä olevaa lipunmyyntijärjestelmää sujuvasti asiakkaan maksaessa eri maksutavoilla
- käsitellä yleisesti käytössä olevien lipputuotteita kaukoliikenteessä
- tarvittaessa myydä muita linja-autossa myytäviä tuotteita
- tehdä tilityksen
- käsitellä ja kuljettaa linja-autossa kuljetettavaa rahtia sekä niihin kuuluvia asiakirjoja ja laitteita
- kuljettaa linja-autoa säädösten mukaisesti, turvallisesti ja taloudellisesti erilaisissa liikenneympäristöissä ja ajo-olosuhteissa
- toimia oikein onnettomuustilanteessa
- noudattaa työssään työ- sekä ajo- ja lepoaikasäädöksiä
- vaikuttaa omalla toiminnallaan positiivisen tuloksen syntymiseen kuljetustehtävän aikana
- toimia aikataulujen ja ajosarjojen edellyttämällä tavalla

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Linja-auton ajoon lähtötarkastus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee tarkastukset ennen ajoon lähtöä ohjekirjan mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa linja-auton liikenneturvallisuuskunnon ja ilmoittaa havaitsemistaan puutteista
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa linja-auton liikenneturvallisuuskunnon ja suorittaa kuljettajalle kuuluvia toimenpiteitä

Asiakaspalvelu linjaautoliikenteessä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii normaalissa asiakaspalvelutilanteessa asiallisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii itsenäisesti erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tiedottaa, neuvoo ja opastaa eri asiakasryhmiä palveluja vuorovaikutustilanteessa sujuvasti

Lipun myynti ja lipunmyyntijärjestelmien käyttö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee kaukoliikenteen peruslippuja ja matkakortteja sekä hallitsee lipunmyyntijärjestelmän peruskäytön
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää lipunmyyntijärjestelmää lähes itsenäisesti ja tunnistaa erilaiset kaukoliikenteen lipputuotteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää oikein ja sujuvasti yleisesti käytössä olevaa lipunmyyntijärjestelmää sekä myy erilaisia kaukoliikenteen lipputuotteita ja muita autossa myytäviä tuotteita

Tavarankuljetusketju linja-autoliikenteessä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa opastettuna rahtia linja-autossa
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa lähes itsenäisesti rahtia ja käyttää niihin kuuluvia asiakirjoja ja laitteita
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa rahtia ja käyttää niihin kuuluvia asiakirjoja ja laitteita sekä kuormaa linja-auton säädöksiä edellyttämällä tavalla

Turvallinen ja taloudellinen ajo	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa linja-autoa turvallisesti erilaisissa liikenneympäristöissä.

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa linja-autoa turvallisesti ja taloudellisesti helppossa liikenneympäristössä.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa linja-autoa turvallisesti ja taloudellisesti kaupunkiliikenteessä.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää ja noudattaa ajo- ja lepoajoista annettuja määräyksiä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii lähes itsenäisesti linja-autoliikennettä ohjaavien säädösten mukaan liikenteessä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii itsenäisesti määräysten ja ohjeiden mukaisesti liikenteessä sekä toimittaa löytötavarat ohjeiden mukaisesti

Toiminta konflikti tilanteissa	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asiallisesti ristiriita ja reklamaatiotilanteessa
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää pääosin heitteillejättöä koskevat säädökset ja järjestyksen pitämiseen liittyvät toimet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tietää säädökset ja toimii oikein erilaisissa ristiriitatilanteissa linjaauto liikenteessä

Linja-autoliikenteen yrittäjälähtöisyys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • pyrkii toimimaan myönteistä yrityskuvaa edistäen.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii myönteistä yrityskuvaa edistäen.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tietää linjaauto liikenteeseen vaikuttavien tulojen ja kustannuksien perusteet ja pyrkii vaikuttamaan myönteisesti niihin omalla toiminnallaan.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita, tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskennellä asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä osaa johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suorittamalla kuljetustehtävät linja-ajon kaukoliikenteessä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.5. Kuljetusalan perustason ammattipätevyiden laajennus (100414)

Ammattitaitovaatimukset

Tavaraliikenteen opiskelijat tutkinnon suorittajat, jotka laajentavat tai muuttavat toimintaansa harjoittaakseen henkilöliikennettä tai päinvastoin ja joilla on ammattitaitoa osoittava todistus (CAP), vapautetaan perustason ammattipätevyyttä koskevien yhteisten osien suorittamisesta uudelleen ja heidän on suoritettava vain uuden pätevyyden edellyttämät erityiset osat. Tällöin koulutuksen keston on oltava 70 tuntia, joista 5 tuntia on henkilökohtaista ajo-opetusta.

Osat, 1.4; 2.2; ja 3.7 ovat pakollisia suoritettaessa tavaraliikenteen ammattipätevyyttä ja osat 1.5; 1.6; 2.3; ja 3.8 suoritettaessa henkilöliikenteen ammattipätevyyttä. Katso 2.1.1

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa liikennöidä turvallisesti, jotta voi suorittaa ajo-oikeuden lisäyksen tutkinnon vastaanottajan kriteereiden mukaisesti.

Arviointi

Koe suoritetaan, kun säädetty opetus on saatu. Koe saadaan suorittaa vaiheittain kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetussa

koulutuksessa tai ammattiosaamisen näytön tai näyttötutkintosuorituksen yhteydessä, kun kysymys on mainitun lain 15 §:n 1 momentin mukaisesti järjestettävästä kokeesta. Koe on kirjallinen. Koe saadaan järjestää suullisesti ammattiosaamisen näytön tai näyttötutkinnon yhteydessä tai jos se erityisestä syystä, kuten kokelaan lukihäiriön vuoksi, katsotaan tarpeelliseksi. Kokeen on sisällettävä vähintään yksi kysymys oppiaineiden jokaista tavoitetta kohden. Kokeen kaikista kysymyksistä pitää olla yhteensä vähintään 75 % oikein. Kokeen kielet ovat suomi tai ruotsi, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestämisluvasta muuta johdu. Kokeen arvioijalla on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus ja ammattitaito. Opiskelija tai tutkinnon suorittaja suorittaa ammattipätevyyden laajennuksen aiheesta riippuen joko C/CE tai D1/D luokan ajo-oikeuden.

2.6. Kuljetusalan perustason ammattipätevyys (102013)

Tavoitteet

1. TURVALLISUUSSÄÄNTÖIHIN PERUSTUVA JÄRKEVÄN AJOKÄYTTÄYTYMISEN PARANTAMINEN

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

1.1 Tavoite on tuntea voimansiirron ominaisuudet sen käytön optimoimiseksi

Keskeiset sisällöt:

vääntömomenttiin, tehoon ja moottorin ominaiskulutukseen liittyvät käyrät, käyntinopeus-mittarin optimi käyttö, vaihteiston välityssuhteeseen liittyvät kaaviot.

1.2 Tavoite on tuntea hallintalaitteiden tekniset ominaisuudet ja toiminta ajoneuvon hallitsemiseksi, kulumisen minimoimiseksi ja toimintahäiriöiden ennalta ehkäisemiseksi

Keskeiset sisällöt:

Hydraulisten jarrupiirien erityisominaisuudet, jarrujen ja hidastinten käyttörajoitukset, jarrujen ja hidastimen yhteiskäyttö, nopeuden ja vaihteiston välityssuhteen yhteyden parantaminen, ajoneuvon inertian hyödyntäminen, hidastus- ja jarrutuskeinojen käyttö alamäessä, toimenpiteet toimintahäiriön varalle.

1.3 Tavoite on osata optimoida polttoaineen käyttö

Keskeiset sisällöt:

Polttoaineen käytön optimointi soveltamalla kohtien 1.1 ja 1.2 tietotaitoa.

1.4 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

Keskeiset sisällöt:

Ajoneuvon liikkeessä vaikuttavat voimat, vaihteiston välityssuhteiden käyttö ajoneuvon kuorman ja tieprofiilin mukaan, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän hyötykuorman määrittäminen, hyötytilavuuden määrittäminen, kuormituksen jakautuminen, akselin ylikuormituksen seuraukset, ajoneuvon vakaus ja painopiste, pakkausten ja kuormalavojen tyypit, tärkeimmät lukitusta edellyttävät tavaraluokat, kiilaus- ja lukitusmenetelmät, lukitushihnojen käyttö, lukituslaitteiden tarkistus, käsittelylaitteiden käyttö, suojapeitteiden asettaminen ja poistaminen.

1.5 Tavoite on pystyä huolehtimaan matkustajien turvallisuudesta ja mukavuudesta

Keskeiset sisällöt:

Pitkittäisten ja poikittaisten liikkeiden hallinta, tienkäytön jakaminen, sijainti ajoradalla, pehmeä jarrutus, akselinylityksen hallinta, erityisinfrastruktuurien käyttö (julkiset alueet, erikoiskaistat), turvallisen ajamisen ja kuljettajan muiden tehtävien välisten ristiriitojen

ratkaiseminen, vuorovaikutus matkustajien kanssa, tiettyjen matkustajaryhmien kuljettamiseen liittyvät erityispiirteet (vammaiset, lapset)

1.6 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

Keskeiset sisällöt:

Ajoneuvon liikkeessä vaikuttavat voimat, vaihteiston välityssuhteiden käyttö ajoneuvon kuorman ja tieprofiilin mukaan, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän hyötykuorman määrittäminen, kuormituksen jakautuminen, akselin ylikuormituksen seuraukset, ajoneuvon vakaus ja painopiste.

2. SÄÄNNÖSTÖN SOVELTAMINEN

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

2.1 Tavoite on tuntee tieliikenteen sosiaalinen ympäristö ja siihen liittyvä säännöstö

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusalan enimmäistyöajat; asetusten (ETY) nro 3820/85 ja (ETY) nro 3821/85 periaatteet, soveltaminen ja seuraukset; seuraamukset ajopiirturin käyttämättä jättämisestä, virheellisestä käytöstä tai väärentämisestä; tieliikenteen sosiaalisen ympäristön tunteminen: kuljettajan oikeudet ja velvollisuudet perustason ammattipätevyyden ja jatkokoulutuksen osalta.

2.2 Tavoite on tuntee tavarankuljetusta koskeva säännöstö

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusluvat, tavarankuljetusta koskevien vakiosopimusten velvoitteet, kuljetussopimukseen kuuluvien asiakirjojen laadinta, kansainvälisten kuljetusluvat, tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta tehdyn yleissopimuksen (CRM-sopimuksen) velvoitteet, kansainvälisen rahtikirjan laadinta, rajanylitys, huolitsijat, tavaroiden mukana olevat erityisasiakirjat.

2.3 Tavoite on tuntee matkustajien kuljetusta koskeva säännöstö

Keskeiset sisällöt:

erityisryhmien kuljettaminen, bussien turvalaitteet, turvavyöt, ajoneuvon kuormitus

3. TERVEYS, TIE- JA YMPÄRISTÖTURVALLISUUS, PALVELU, LOGISTIIKKA

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Tavoite on tiedostaa liikenteeseen ja työtapaturmiin liittyvät riskit

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusalan työtapaturmien tyypit, tieliikenteen onnettomuustilastot, raskaiden ajoneuvojen ja linja-autojen osallisuus onnettomuuksiin, inhimilliset, aineelliset ja taloudelliset seuraukset

3.2 Tavoite on pystyä ennalta ehkäisemään rikollisuus ja salamatkustajien kuljetus

Keskeiset sisällöt:

Yleinen informaatio, seuraukset kuljettajien kannalta, torjuntatoimenpiteet, tehtävät tarkastukset, kuljettajien vastuuseen liittyvä lainsäädäntö

3.3 Tavoite on pystyä ennalta ehkäisemään fyysiset riskit

Keskeiset sisällöt:

Ergonomiaperiaatteet: riskialttiit liikkeet ja asennot, fyysinen kunto, käsittelyharjoitukset, henkilökohtaiset suojavarusteet.

3.4 Tavoite on tiedostaa fyysisen ja henkisen suorituskyvyn merkitys

Keskeiset sisällöt:

Terveellisen ja tasapainoisen ruokavalion periaatteet, alkoholin vaikutukset, lääkkeet ja muut käyttäytymiseen vaikuttavat aineet, väsymyksen ja stressin oireet, syyt ja vaikutukset, työn ja levon perusrytmin keskeinen merkitys.

3.5 Tavoite on kyetä arvioimaan hätätilanteita

Keskeiset sisällöt:

Toiminta hätätilanteessa: tilanteen arviointi, tilanteen pahenemisen estäminen, avun kutsuminen paikalle, loukkaantuneiden auttaminen ja ensiavun antaminen, toimenpiteet tulipalon varalta, raskaan tavaraliikenteen ajoneuvossa olevien ja bussimatkustajien evakuoiminen, kaikkien matkustajien turvallisuudesta huolehtiminen, väkivaltatilanteissa toimiminen, vahinkoilmoituksen laadinnan periaatteet.

3.6 Tavoite on osata käyttäytyä yrityksen imagoa tukevalla tavalla

Keskeiset sisällöt:

Kuljettajan käyttäytyminen ja yrityksen imago: kuljettajan työn laadun merkitys yritykselle, kuljettajan eri roolit, kuljettajan työssään kohtaamat henkilöt, ajoneuvon kunnossapito, työn organisointi, riidan seuraukset kaupallisella ja taloudellisella tasolla.

3.7 Tavoite on tuntea tavarankuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä

Keskeiset sisällöt:

Tiekuljetukset suhteessa muihin kuljetusmuotoihin (kilpailu, rahtaajat), tiekuljetusten eri toimintamuodot (muiden lukuun tehtävät kuljetukset, kuljetuksiin liittyvät toiminnot), kuljetusyritysten päätyyppien ja kuljetuksiin liittyvien toimintojen organisaatiot, erityiskuljetusmuodot (säiliökuljetukset, kylmäkuljetukset jne.), alan kehitys (palvelujen monipuolistaminen, rautatie-maantiekuljetukset, alihankinnat jne.)

3.8 Tavoite on tuntea matkustajakuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä

Keskeiset sisällöt:

Tiekuljetukset suhteessa muihin kuljetusmuotoihin (raideliikenne, yksityisautot), tiekuljetusten eri toimintamuodot, maan rajojen ylittäminen (kansainvälinen liikenne), matkustajayritysten päätyyppien organisaatiot.

Logistiikan perustutkintoon ei sisälly kuljetusalan perustason jatkokoulutusta.

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittajan on suoritettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/59/EY maanteiden tavara- ja henkilöliikenteen kuljettajien vaatimusten mukaisesti sellaisena kuin se on viety Suomen kansalliseen lainsäädäntöön (laki 273/2007 ja asetus 640/2007). Asetuksessa 640/2007 on määritelty mm. tarkemmin määräykset ennakoivan ajon koulutuksesta.

Perustason ammattipätevyuden hankkimiseen sisältyy opetusta kaikissa tässä opintokokonaisuudessa tai tutkinnon osassa luetelluissa oppi-aineissa. Tämän perustason ammattipätevyyteen liittyvän koulutustason keston on oltava 280 tuntia. Kunkin opiskelijan tai tutkinnon suorittajan on saatava vähintään 20 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta asian-omaisen luokan ajoneuvolla, joka täyttää vähintään direktiivissä 91/439/ETY vahvistetut kouluajoneuvojen vaatimukset.

Perustason ammattipätevyuden koskevaan nopeutettuun koulutukseen on sisällytettävä opetusta kaikissa tässä opintokokonaisuudessa tai tutkinnon osassa luetelluissa oppiaineissa. Sen keston on oltava 140 tuntia. Kunkin opiskelijan tai tutkinnon suorittajan on saatava vähintään 10 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta asianomaisen luokan ajoneuvolla, joka täyttää vähintään direktiivissä 91/439/ETY vahvistetut testiajoneuvojen vaatimukset.

Direktiivin mukaiselle koulutukselle tulee olla kansallisen valvovan viranomaisen lupa.

Oppiaineluettelon osat 1.1 1.2 1.3 2.1 3.1 3.2 3.3 3.4 3.5 ja 3.6 ovat pakollisia kaikille direktiivin mukaisille tavana- ja henkilöliikenteen kuljettajille ja osat, 1.4; 2.2; ja 3.7 ovat pakollisia suoritettaessa tavaraliikenteen ammattipätevyyttä ja osat 1.5 1.6 2.3 ja 3.8 suoritettaessa henkilöliikenteen ammattipätevyyttä.

Arviointi

Koe suoritetaan, kun säädetty opetus on saatu. Koe saadaan suorittaa vaiheittain kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettussa koulutuksessa tai ammattiosaamisnäytön tai näyttötutkintosuorituksen yhteydessä, kun kysymys on mainittu lain 15 §:n 1 momentinmukaisesti järjestettävästä kokeesta. Koe on kirjallinen. Koe saadaan järjestää suullisesti ammattiosaamisnäytön tai näyttötutkinnon yhteydessä tai jos se erityisestä syystä, kuten kokelaan lukihäiriön vuoksi, katsotaan tarpeelliseksi. Kokeen on sisällettävä vähintään yksi kysymys oppiaineiden jokaista tavoitettakohden. Kokeen kaikista kysymyksistä pitää olla yhteensä vähintään 75 % oikein. Kokeen kieli on suomi tai ruotsi, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestämisluvasta muuta johdu. Kokeenarvioijalla on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus ja ammattitaito.

2.7. Kuorma-autokuljetukset (100401)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suorittaa päivittäiset tarkastukset ja tarvittavat huoltotoimet kuorma-autolle
- käyttää työtehtävässään tarvittavia asiakirjoja
- valita työtehtävän edellyttämän kuorma-auton ja siihen soveltuvan kuormatilan
- suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin
- käyttää vähintään kahta erityyppistä kappaletavarakuljetuksissa kuormaukseen, purkamiseen ja kuljettamiseen tarvittavaa lisälaitetta ja välinettä (taka-tai sivulaitanostin, trukki, kappaletavaranosturi)
- kuormata ja purkaa kuorma-auton säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla
- kuljettaa kuorma-autoa säädösten ja määräysten mukaan (noudattaa työssään työaika-, ajoaika- ja lepoaikasäädöksiä)
- suorittaa annetun kuljetustehtävän turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoiden
- käyttää truckia turvallisesti työtehtävässään
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia
- toimia asiakaspalvelutilanteissa

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja suorittaa

- C-luokan kuljettajatutkinnon
- ADR-peruskurssin ja kokeen hyväksytysti
- kuljetusalan työturvakortin hyväksytysti.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Päivittäiset tarkastukset ja huoltotoimet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa kuorma-auton liikenneturvallisuuskunnon ennen ajoon lähtöä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee tarvittavat täydennykset ja toimenpiteet ennen ajoon lähtöä ja ajon päätyttyä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • seuraa kuorma-auton kuntoa ja osaa vian ilmetessä informoida korjaamohenkilökuntaa

Reittisuunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • löytää opastettuna, kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikean määränpään
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja aikatauluttaa valitsemansa reitin
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja valitsee kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja turvallisen reitin

Kuljetustehtävä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuormaa, varmistaa ja purkaa kuorma-auton kappalevarakuorman säädösten mukaisesti • suorittaa kuljetustehtävän säädösten mukaisesti • selvittää ajoneuvon ja kuorman asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • kuormaa, varmistaa ja purkaa kappalevarakuorman säädösten mukaisesti oikeassa purkujärjestyksessä • suorittaa kuljetustehtävän turvallisesti ja säädösten mukaisesti • täyttää kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kuormaa mahdollisimman suuren hyötykuorman oikeassa purkujärjestyksessä kuljetustehtävän edellyttämään kuorma-autoon.

	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetustehtävän turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti • laatii laatujärjestelmän edellyttämiä poikkeama- tai vahinkoraportteja
--	---

Lisälaitteet ja välineet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää lämmönsäätölaitteen toimintaperiaatteen ja käyttää kappaletavaran käsittelyssä tarvittavia ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää lämmönsäätölaitteita ja kappaletavaran käsittelyssä tarvittavia työkoneita
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa ja käyttää lämmönsäätölaitteita ja työkoneita määräysten mukaan ja huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttäytyy ja vastaa puhelimeen ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla ja ottaa huomioon fysiikan lakien vaikutuksen kuljetustehtävän suorittamiseen • tietää maksimiajoajat sekä minimilepoajat vuorokaudessa ja käyttää ajopiirturia oikein • tunnistaa ennakoivan ajon periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää henkilöiden ja tavaran luvanvaraiseen kuljettamiseen ja näihin käytettäviin ajoneuvoihin liittyvät säädökset • tietää keskeiset ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään • ymmärtää ennakoivan ajamisen turvallisuusvaikutukset.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tietää tiekuljetussopimuslain perusasiat ja osaa soveltaa säädöksiä sekä fysiikan lakeja työssään erilaisissa tilanteissa • suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset sekä työaikasäädökset • suorittaa oman työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteita noudattaen.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi

	<ul style="list-style-type: none"> tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä
--	--

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suorittamalla päivittäiset huolto- ja tarkastustoimet ajoneuvolle sekä kuljettamalla kuorma-autolla kappaletavaran kuorman. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.8. Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta (100399)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- tehdä perushuoltotoimet kuorma-autolle ja käyttää tarvittavia työvälineitä ja -menetelmiä

- tunnistaa kuorma-autoon kuuluvia hydrauliiikan, pneumatiikan ja sähkötekniikan laitteita ja toimintaperiaatteita
- käyttää tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgrafiikkaohjelmia
- käyttää sähköpostia ja etsiä tietoa internetistä
- toimia osana työtehtävänsä edellyttämää logistista järjestelmää
- käyttää logistiikan telemaattisia järjestelmiä
- määrittellä tarvittaessa työtehtävässään rahduspainon
- käyttää yleisimpiä kuljetusasiakirjoja
- pakata, tulkita ja tehdä yleisimpien pakkausten ja kuljetusyksiköiden merkinnät
- käyttää tavaraterminaalissa olevia apu – ja kuormankäsittelylaitteita
- vastaanottaa ja säilyttää tavaroita
- kerätä ja lähettää tavaroita
- kuormata, varmistaa ja purkaa erilaisia kappaleita säädösten ja määräysten mukaan kuorma-auton kuormatiloissa
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa tehtävissään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia
- toimia ohjeiden ja määräysten mukaisesti työtilanteissa
- toimia asiakaspalvelutilanteissa
- ensiapu 1-kurssia vastaavat tiedot ja taidot
- tehdä osaltaan työsopimuksen
- alansa työturvallisuusohjeet.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	• suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	• suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	• noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	• suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	• suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	• suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	• toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	• toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Terminaalitoiminnot	
---------------------	--

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • punnitsee ohjattuna, kuutioi ja lavametrittää erilaisia tavaroita • lukee ja ymmärtää kuljetusasiakirjoista keskeiset tiedot
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • rahdittaa itsenäisesti yleisimpiä kuljetettavia tavaroita • käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • rahdittaa itsenäisesti yleisimpiä kuljetettavia tavaroita ja neuvoo asiakasta • käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja ja tehdä tarvittaessa sähköiset kirjaukset

Tavaran käsittely

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ohjattuna kestävän pakkauksen • purkaa ja vastaanottaa tavaran ohjattuna • tekee tavaran keräilyn ohjattuna
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • pakkaa tavarat ja käyttää keskeisiä pakkausmerkintöjä ohjattuna • vastaanottaa ja sijoittaa tavaran ohjeiden mukaan • tekee tavaran keräilyn ja valmistelee tavaran kuljetusta varten ohjeiden mukaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • pakkaa tavaran kuljetuksen edellyttämällä tavalla • vastaanottaa ja sijoittaa tavaran määrättyyn paikkaan • keräilee tavarat ja sijoittaa ne oikeisiin lähetyspaikkoihin

Kuormaaminen ja kuorman varmistaminen

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa ohjattuna ja käyttää kuormansidontavälineitä ja haarukkavaunua • valmistelee kuorma-auton kuormatilan ja kuormata sen säädösten mukaisesti • varmistaa yksittäisen kappaleen määräysten mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää itsenäisesti kuormansidontavälineitä sekä ohjatusti kuormankäsittelylaitteita määräysten mukaisesti • kuormaa kuorma-auton kuormatilan kuormauksen peruseräiteiden mukaisesti käyttäen soveltuvia kuormankäsittelylaitteita • käyttää kollien sijoittelua ja tuentaa kuorman varmistuksen apukeinona
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa ja käyttää kuormansidonta- ja käsittelylaitteita määräysten mukaan sekä huomioi olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön • kuormaa kuorma-autoon mahdollisimman suuren hyötykuorman oikeassa purkujärjestyksessä • soveltaa tarvittavia kuorman varmistuksen keinoja määräysten ja ohjeiden mukaisesti

Ajoneuvotekniikka

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • osaa tunnistaa ajoneuvon huoltokohteet ja käyttää tarvittaviin toimenpiteisiin oikeita työvälineitä • tunnistaa hydraulisia, pneumaattisia ja sähköisiä järjestelmiä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • osaa suorittaa voiteluhuollon ympäristövaatimusten mukaisesti oikeilla välineillä • selvittää hydraulisten, pneumaattisten ja sähköisten järjestelmien toimintaperiaatteet erilaisissa ajoneuvoissa ja työlaitteissa

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> osaa vaihtaa yleisimpiä kulutusosia oikeilla välineillä ja menetelmillä tarkastaa ja huoltaa hydraulisia, pneumaattisia ja sähköisiä järjestelmiä erilaisissa ajoneuvoissa ja työlaitteissa
--------------	--

Työympäristö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> pitää tarvittavat työvälineet ja asiakirjat siisteinä ja järjestyksessä sekä osaa siivota työympäristönsä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> lajittelee työssä syntyneet jätteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työssään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia valintoja

Tietotekniikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> lähettää ja vastaanottaa sähköpostia sekä käyttää internetiä oman alansa tiedonhakuun
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tekee yksinkertaisia tehtäviä tekstinkäsittely-, laskentaja esitysgrafiikkaohjelmilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> käyttää yhtä oman alansa tietotekniikan sovellusta

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> käyttäytyy ja vastata puhelimeen työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kuljetusyksiköt	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää yleisimmät kappaletavaroiden kuljetuksessa käytettävät kuljetusyksiköt
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tietää erilaisille kappaletavaroille soveltuvat kuljetusyksiköt
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> valitsee erilaisille kappaletavaroille ja kuormatiloille soveltuvat kuljetusyksiköt

Laatu- ja ympäristöjärjestelmät	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää yleisimmät käytössä olevat laatu- ja ympäristöjärjestelmät
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> selvittää laatu- ja ympäristöjärjestelmien perusperiaatteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tietää laatu- ja ympäristöjärjestelmien merkityksen yrityksen toiminnassa

Yrittäjyys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa ohjattuna työssään taloudellisen työskentelyn periaatteita tietää työsopimuksen solmimisen periaatteet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita

	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää työsopimuksesta sopijaosapuolten oikeudet ja velvollisuudet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työtään yrityksen taloudellisten ja laadullisten tavoitteiden suuntaisesti • tuntee työsopimusosapuolten oikeudet ja velvollisuudet työmarkkinajärjestelmän osana

Riskienhallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kartoittaa yksinkertaisin menetelmin kuljetusvahinkojen riskejä • suorittaa ensiapukoulutuksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää säädösten velvoitteet kuljetuksen suorittajalle kuljetusvahinkotapauksissa • täyttää vahinkoilmoituksen ja antaa hätäensiavun
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee kuljetus- ja vastuuvakuutusten korvausperiaatteet • tietää miten toimia onnettomuustilanteessa

Logistiset järjestelmät	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii osana työtehtävänsä edellyttämää logistista järjestelmää • tietää yleisimmät telemaattiset järjestelmät.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää kuljetuslogistiikan järjestelmän peruseriaatteet • käyttää yhtä telemaattista sovellusta.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja soveltaa sekä kehittää omaa toimintaansa erilaisissa logistisissa järjestelmissä • valitsee ja käyttää tehtävän edellyttämää telemaattista sovellusta.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita ja tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja
--------------	---

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti • tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa valmistamalla kappalelähetyksen sekä kuormaamiseen käytettävän kuorma-auton kuormatilan ja välineet sekä kuormaamalla ja varmistamalla kuorman kuljetuksen edellyttämään kuormatilaan mahdollisimman aidossa kuljetusalan ympäristössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.9. Lentoasema-alueen liikennöinti ja kunnossapito (100408)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- asennoitua ammattikuljettajan tehtävien edellyttämällä tavalla
- tehdä perushuoltotoimet ajoneuville ja käyttää tarvittavia työvälineitä ja -menetelmiä
- tunnistaa ajoneuvoihin kuuluvia hydrauliiikan, pneumatiikan ja sähkötekniikan laitteita ja toimintaperiaatteita
- käyttää tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgrafiikkaohjelmia
- käyttää sähköpostia ja etsiä tietoa internetistä
- toimia osana työtehtävänsä edellyttämää logistista järjestelmää
- käyttää logistiikan telemaattisia järjestelmiä
- määrittellä tarvittaessa työtehtävässään rahdituspainon
- käyttää yleisimpiä kuljetusasiakirjoja
- pakata, tulkita ja tehdä yleisimpien pakkausten ja kuljetusyksiköiden merkinnät
- käyttää yleisimpiä kuormankäsittelylaitteita
- kuormata, varmistaa ja purkaa erilaisia kappaleita säädösten ja määräysten mukaan erilaisissa kuormatiloissa
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa tehtävissään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia
- toimia työtehtävissään ohjeiden ja määräysten mukaisesti

- toimia asiakaspalvelutilanteissa
- suorittaa ajoonlähtö- ja ajonlopetustoimet sekä päivittäiset huoltotoimet käytössä olevalle ajoneuvolle
- liikennöidä lentoasema-alueella maaliikenneohjeiden mukaisesti
- tiimin jäsenenä suorittaa lentoasema-alueen kesä- ja talvikunnossapitotehtäviä
- käyttää yhtä keskeistä pyöräalustaista kunnossapitoajoneuvoa
- suorittaa annetun kuljetustehtävän turvallisesti ja taloudellisesti
- huomioida työssään työ- ja ajoaikoja koskevat määräykset
- käsitellä ja kuljettaa ajoneuvoa tiellä säädösten ja määräysten mukaan
- huomioida kuorman ja olosuhteiden asettamat vaatimukset kuljetustehtävän aikana
- ensiapu 1 #kurssia vastaavat taidot ja tiedot.

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- osaa maaradioliikenteen perusteet ja osaa käyttää kirjaimia selkeyttäviä apusanoja
- tuntee lentokentän organisaation ja tietää kunnossapidon perustehtävät
- suorittaa C-ajoneuvoluokan kuljettajatutkinnon
- suorittaa ADR- peruskurssin ja kokeen hyväksytysti.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	• tekee itsenäisesti työsuunnitelman
Kiitettävä 3	• noudattaa toteuttamiskelpoista työsuunnitelmaansa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	• suorittaa kuljettamisen ja kunnossapidon perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan viivyttämättä
Hyvä 2	• suorittaa kuljettamisen ja kunnossapidon keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	• suoriutuu keskeisistä kuljettamisen ja kunnossapidon tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden suuntaisesti.
Hyvä 2	• toimii itsenäisesti ja taloudellisesti asetettujen laatutavoitteiden suuntaisesti.
Kiitettävä 3	• toimii taloudellisuutta jatkuvasti arvioiden ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Kappaletavaran käsittely ja asiakirjat	
Tyydyttävä 1	• ohjattuna punnitsee, kuutioi ja lavametrittää erilaisia tavaroita

	<ul style="list-style-type: none"> • lukee ja ymmärtää kuljetusasiakirjoista keskeiset tiedot suomen tai ruotsin kielellä tai molemmilla • tekee ohjattuna kestävän pakkauksen • purkaa ja vastaanottaa tavaran ohjattuna
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • rahdittaa itsenäisesti yleisimpiä kuljetettavia tavaroita • käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja • pakkaa tavarat ja käyttää keskeisiä pakkausmerkintöjä ohjattuna • vastaanottaa ja sijoittaa tavaran ohjeiden mukaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • rahdittaa itsenäisesti yleisimpiä kuljetettavia tavaroita ja neuvoo asiakasta • käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja ja tekee tarvittaessa sähköiset kirjaukset • pakkaa tavaran kuljetuksen edellyttämällä tavalla • vastaanottaa ja sijoittaa tavaran määrättyyn paikkaan.

Kuormaaminen ja kuorman varmistaminen

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ja ohjattuna tarkastaa kuormansidontavälineitä sekä käyttää haarukkavaunua • valmistelee kuormatilan ja kuormata sen säädösten mukaisesti • varmistaa yksittäisen kappaleen määräysten mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää kuormansidontavälineitä sekä kuormankäsittelylaitteita määräysten mukaisesti • kuormaa kuormatilan kuormauksen peruseräperiaatteiden mukaisesti käyttäen soveltuvia kuormankäsittelylaitteita • käyttää kollojen sijoittelua ja tuentaa kuorman varmistuksen apukeinona
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa ja käyttää kuormansidontaa# ja käsittelylaitteita määräysten mukaan sekä huomioi olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön • kuormaa mahdollisimman suuren hyötykuorman oikeassa purkujärjestyksessä • soveltaa tarvittavia kuorman varmistuksen keinoja määräysten ja ohjeiden mukaisesti

Kunnossapito

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää yhtä pyörialustaista kunnossapitoajoneuvoa ohjatusti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää yhtä pyörialustaista kunnossapitoajoneuvoa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa itsenäisesti kunnossapitotehtävän pyörialustaisella ajoneuvolla

Ajoonlähtö- ja lopetustarkastus sekä ajonaikainen kunnonseuranta

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ohjattuna ajoonlähtö- ja lopetustarkastuksen ajoneuville
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa ajoneuvon liikenneturvallisuuskunnon mittareiden ja merkkivalojen informaation perusteella
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ajoneuvon kunnonseurannan perusteella johtopäätöksiä vaadittavista korjaus- ja huoltotoimenpiteistä sekä tekee yksinkertaiset korjaukset ajoneuvossa mukana olevilla työkaluilla

Ajoneuvotekniikka

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ajoneuvon huoltokohteet ja vaihtaa ajoneuvon valojen polttimoita ja sulakkeita tunnistaa hydraulisia, pneumaattisia ja sähköisiä järjestelmiä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa voiteluhuollon ympäristövaatimusten mukaisesti oikeilla välineillä selvittää hydraulisten, pneumaattisten ja sähköisten järjestelmien toimintaperiaatteet erilaisissa ajoneuvoissa ja työlaitteissa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> vaihtaa yleisimpiä kulutusosia oikeilla välineillä ja menetelmillä tarkastaa ja huoltaa hydraulisia, pneumaattisia ja sähköisiä järjestelmiä erilaisissa ajoneuvoissa ja työlaitteissa

Työympäristö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> pitää tarvittavat työvälineet ja asiakirjat siisteinä ja järjestyksessä sekä siivoaa työympäristönsä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> lajittelee työssä syntyneet jätteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työssään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia valintoja

Tietotekniikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> lähettää ja vastaanottaa sähköpostia sekä käyttää internetiä oman alansa tiedonhakuun
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tekee yksinkertaisia tehtäviä tekstinkäsittely-, laskentaja esitysgraafikkaohjelmilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> käyttää yhtä oman alansa tietotekniikan sovellusta

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> käyttäytyy ja vastaa puhelimeen ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kuljetusyksiköt	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää yleisimmät kappaletavaroiden kuljetuksessa käytettävät kuljetusyksiköt
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tietää erilaisille kappaletavaroille soveltuvat kuljetusyksiköt
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> valitsee erilaisille kappaletavaroille ja kuormatiloille soveltuvat kuljetusyksiköt

Yrittäjyys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa ohjattuna työssään taloudellisen työskentelyn periaatteita tietää työsopimuksen syntymisen periaatteet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita selvittää työsopimuksesta sopijaosapuolten oikeudet ja velvollisuudet

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työtään yrityksen taloudellisten ja laadullisten tavoitteiden suuntaisesti • tuntee työsopimusjärjestelmän toimintaa ja osaa työehtosopimuksista tarkastaa työsuhteen ehdot
--------------	---

Riskienhallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee kuljetus- ja vastuuvakuutusten korvauseriaatteen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää säädösten velvoitteet kuljetuksen suorittajalle kuljetusvahinkotapauksissa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kartoittaa yksinkertaisin menetelmin kuljetusvahinkojen riskejä

Logistiset järjestelmät	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee eri kuljetusmuodot • tietää yleisimmät telemaattiset järjestelmät
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää eri kuljetusmuotojen tehtävät • käyttää yhtä telemaattista sovellusta
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee taloudellisimman kuljetusmuodon annettuun kuljetusongelmaan • valitsee ja käyttää tehtävän edellyttämää telemaattista sovellusta

Lentokenttää koskevat määräykset ja normit	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee lentokenttäaluetta koskevat turvallisuusmääräykset • on suorittanut hyväksytysti kulkulupakoulutuksen • tuntee asematasoalueen maaliikennemääräykset.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa työtehtävissään huomioon määräykset ja normit • tuntee oman kulkulupansa liikkumisrajoitukset • tuntee lentokenttäalueen erityismääräykset liikkumisesta ja varoetäisyyksistä ilma-aluksiin ja muihin ajoneuvoihin
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii työtehtävissään määräyksien ja normien mukaisesti • tuntee lentoliikennealueiden turvavalvonnan periaatteet • tuntee toimintaohjeet huonon näkyvyyden olosuhteissa.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työhyvinvointiin vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa • käyttää maaradioliikenteen yleisimpiä fraaseja ja ICAO-aakkoset

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> osallistuu vuorovaikutukselliseen yhteistyöhön ja työskentelee asiakkaiden kanssa tuntee maaradioliikenteen perusteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella kommunikoi maaradiolla lennonjohdon kanssa

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja neuvottelee poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleensä sovittujen toimintamallien mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii sovittujen toimintamallien mukaisesti, arvostaa tekemäänsä työtä sekä kehittää ammatin arvostusta toiminnallaan.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kuljettamalla kuorma-autolla kappaletavara-kuorman säädösten ja kuljetettavan tavaran vaatimusten mukaisesti taloudellisesti ja tarkoituksenmukaista reittiä käyttäen mahdollisimman aidossa kuljetusalan ympäristössä tai suorittamalla kunnossapitotehtäviä kuorma-autolla lentokenttäympäristössä tai vastaavissa olosuhteissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.10. Lentoaseman huoltaminen (100428)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- talotekniikan perusteet niin, että hän kykenee yleisimmissä häiriötilanteissa toimimaan vahinkoja ennaltaehkäisevästi
- lämmitys-, vesi- ja viemäritekniikan sekä ilmastointitekniikan perustaidot
- kiinteistönhoidon perustaidot
- yleisimpien valvontajärjestelmien perusteet.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan oman työnsä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee lentoasemakiinteistön perushoitotehtäviä ohjatusti noudattaen työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee lentoasemakiinteistön perushoitotehtäviä noudattaen työaikoja ja annettuja ohjeita
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee lentoasemakiinteistön perushoitotehtäviä itsenäisesti sekä noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti sekä hävittää jätteet ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Kiinteistön huoltamisen perustaidot	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee pieniä ja yksinkertaisia taloteknisiä huoltoja ohjatusti • tekee yksinkertaisia kiinteistön korjauksia ohjatusti • suorittaa alueiden puhtaanapitoa ohjatusti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee yksinkertaisia taloteknisiä huoltotoimenpiteitä • tekee yksinkertaisia kiinteistön korjauksia • huolehtii alueiden siisteydestä.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee yksinkertaisia taloteknisiä huoltotoimenpiteitä itsenäisesti • tekee kiinteistön korjauksia ja huomioi korjauksiin liittyvät määräykset • huolehtii vastuualueiden siisteydestä oma-aloitteisesti.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Talotekniikka ja kiinteistön huolto	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee koneellisen ilmanvaihdon periaatteet • tuntee peruslämmitysjärjestelmien periaatteet • tuntee sähköalan turvallisuusmääräykset kiinteistöhuoltotöiden kannalta • tietää viemäri- ja sadevesijärjestelmän eron
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee ilmastointijärjestelmän huoltokohteet • tunnistaa lämmönjakohuoneesta pääkomponentit • tietää sallitut sähkötyöt

	<ul style="list-style-type: none"> tietää kiinteistön vesi- ja viemärlaitteiston pääosat
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> määrittää huollon tarpeen valvontajärjestelmän tietojen perusteella määrittää huollon tarpeen valvontajärjestelmän tietojen perusteella tuntee lentokentillä käytettävät sähköjärjestelmät ja ottaa sähköturvallisuusmääräykset ja ohjeet huomioon työtehtävissään tuntee sade- ja pintavesien viemärointijärjestelmän huollon periaatteet ja paikalliset määräykset

Kiinteistön valvontajärjestelmä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää valvomon sijainnin
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> Tulkitsee valvontailmoituksia
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii ilmoitusten perusteella

Jätelaki	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tuntee jätelain perusvaatimukset jätteiden lajittelun suhteen.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> osaa lajitella jätteet.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> on selvillä paikallisesta ongelmajätteiden käsittelytavasta.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen pukeutuu työtehtävien edellyttämällä tavalla ja käyttää lakisääteisiä suojavälineitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> vastaa toimintansa turvallisuudesta noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa huomioon työssään työyhteisön muut jäsenet kiinnittää huomiota käytettävien ajoneuvojen ja kuormausvälineiden kuntoon
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> kehittää toimintaansa turvallisemmaksi havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä tiedostaa nopeatempoisen ja vaihtelevan työrytmin mukanaan tuomat tapaturmariskit ja pyrkii toiminnassaan ennakoimaan vaaratilanteet

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> perehtyy vieraaseen laitteeseen niin, ettei aiheuta vaaraa itselle tai ympäristölle käyttäessään laitetta
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> huomioi toimissaan säännöllisen lentoliikenteen vaatimukset ja pystyy sopeuttamaan työskentelyään olosuhteiden mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ennakoi sääolosuhteiden muutosten vaikutukset työturvallisuuteen ja työtehtäviin sekä toimii rauhallisesti ja harkiten olosuhteiden mukaisesti

Estetiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee ohjatusti työja asiakasviihtyisyyden ja muiden työn lopputuloksen ulkonäköön vaikuttavien tekijöiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> työskentelee työ- ja asiakasviihtyisyyden ja muiden työn lopputuloksen ulkonäköön vaikuttavien tekijöiden mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää monipuolisesti alan esteettisiä periaatteita sekä toimii työympäristöön ja asiakas viihtyisyyteen sekä muiden työn lopputuloksen ulkonäköön vaikuttavien tekijöiden mukaisesti

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tekee vastuullaan olevat tehtävät huolellisesti ja toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä, ryhmässä ja asiakaspalvelutilanteessa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon asiakkaat ja muut työyhteisön jäsenet

Itsearviointi	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> arvioi ohjattuna omaa työtään.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> arvioi omaa työtään.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä kiinteistön huoltoon liittyvää työtä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.11. Lentoliikennealueen kunnossapito (100430)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suorittaa keskeisiä lentoasema-alueen kesäkunnossapitotehtäviä
- tehdä talvikunnossapitotehtäviä koneellisesti
- suorittaa keskeisiä lentoasema-alueen talvikunnossapitotehtäviä.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- tekee työnsä sääolosuhteet huomioiden
- huomioi työssään lentokenttäalueen infrastruktuurin ja siihen liittyvät laitteet
- osaa ottaa työssään huomioon lentoaseman kunnossapito-ohjeiston.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee itsenäisesti työsuunnitelman
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa toteuttamiskelpoista työsuunnitelmaansa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kunnossapidon perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan viivyttämättä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kunnossapidon keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu keskeisistä kunnossapidon tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti ottaen huomioon työpaikan erityisvaatimukset

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden suuntaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii itsenäisesti ja taloudellisesti asetettujen laatutavoitteiden suuntaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • etenee työssään järjestelmällisesti ja sujuvasti sovittaen työnsä työympäristön muuhun toimintaan.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Kunnossapito	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • määrittelee ryhmän jäsenenä lentokenttäalueen kunnossapitoon liittyvät kunnossapitotehtävät säähavaintotietojen perusteella • käyttää pyöräalustaista kunnossapitoajoneuvoa ohjatusti • suorittaa ohjatusti yksinkertaisia kunnossapidon tehtäviä helpoissa olosuhteissa • osallistuu koneelliseen lumenauraukseen työryhmän jäsenenä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa aktiivisesti osaa kunnossapitotehtävien määrittelyyn ryhmän jäsenenä • käyttää pyöräalustaisia kunnossapitoajoneuvoja kunnossapitotehtävissä • suoriutuu toistuvista, rutiiniluonteisista kunnossapitotehtävistä • suorittaa koneellista lumenpoistoa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suhtautuu vastuuntuntoisesti määriteltävien kunnossapitotehtävien turvalliseen suorittamiseen • suorittaa itsenäisesti kunnossapitotehtäviä pyöräalustaisella ajoneuvolla

	<ul style="list-style-type: none"> • suorituu kunnossapidon työtehtävistä itsenäisesti vaihtelevissa olosuhteissa • suorittaa itsenäisesti koneellista lumenpoistoa lentoliikennealueella
--	---

Ajoonlähtö- ja lopetustarkastus sekä ajonaikainen kunnonseuranta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ajoonlähtö- ja ajonlopetustarkastuksen ohjattuna ajoneuvolle
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa ajoneuvon liikenneturvallisuuskunnon mittareiden ja merkkivalojen informaation perusteella
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ajoneuvon kunnan seurannan perusteella johtopäätöksiä vaadittavista korjaus- ja huoltotoimenpiteistä sekä tekee yksinkertaiset korjaukset ajoneuvossa mukana olevilla työkaluilla

Työympäristö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • pitää tarvittavat työvälineet ja asiakirjat siisteinä ja järjestyksessä sekä siivoaa työympäristönsä.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii työympäristönsä siisteydestä sekä lajittelee työssä syntyneet jätteet.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työssään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia valintoja.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lentokenttää koskevat määräykset ja normit	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee lentokenttäaluetta koskevat turvallisuusmääräykset • on suorittanut hyväksytysti kulkulupakoulutuksen • tuntee asematasoalueen maaliikennemääräykset • tietää eri säähavaintotietoihin perustuvat lentokenttäalueen kunnossapitotehtävät
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa työtehtävissään huomioon määräykset ja normit • tuntee oman kulkulupansa liikkumisrajoitukset • tuntee lentokenttäalueen erityismääräykset liikkumisesta ja varoetäisyyksistä ilma-aluksiin ja muihin ajoneuvoihin • tietää kunnossapitotehtävien merkityksen turvallisuuden kannalta • on selvillä lentokenttäaluetta koskevista määräyksistä tehtävien edellyttämässä laajuudessa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii työtehtävissään määräyksien ja normien mukaisesti • tuntee lentoliikennealueiden turvavalvonnan periaatteet • tuntee toimintaohjeet huonon näkyvyyden olosuhteissa • hallitsee työn perustana olevan tiedon kiitettävästi ja osaa hyödyntää sitä lentokenttäalueen kunnossapitotehtäviä määritellessään

Kunnossapito-ohjeisto	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee lentokentän kunnossapito- ohjeiston.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää ohjeiston asettamat vaatimukset kunnossapidolle.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa kunnossapidosta annettua ohjeistoa.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työhyvinvointiin vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> osaa toimia vuorovaikutustilanteissa hallitsee maaradioliikenteen yleisimmät fraasit ja ICAOaakkoset
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> osallistuu vuorovaikutukselliseen yhteistyöhön ja osaa työskennellä asiakkaiden kanssa tuntee maaradioliikenteen perusteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella kommunikoi maaradiolla lennonjohdon kanssa

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja neuvottelee poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti hyväksyy alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteuttamisen.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleensä sovittujen toimintamallien mukaisesti suhtautuu alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen myönteisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii sovittujen toimintamallien mukaisesti, arvostaa tekemäänsä työtä sekä kehittää ammatin arvostusta toiminnallaan. edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suorittamalla lentoliikennealueen kunnossapitokurssin hyväksytysti ja tekemällä koneen kanssa talvikunnossapitoa lentokenttäympäristössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.12. Linja-autokuljetukset (100402)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- palvelutehtävässään tiedottaa, neuvoa ja opastaa asiakasta joukkoliikenteen peruspalveluista
- toimia erilaisten asiakasryhmien kanssa palvelu- ja vuorovaikutustilanteessa
- noudattaa työssään työ- sekä ajo- ja lepoaikasäädöksiä
- käyttää käytössä olevaa lipunmyyntijärjestelmää asiakkaan maksaessa eri maksutavoilla
- kaupunki- ja seutuliikenteessä yleisesti käytössä olevien lipputuotteiden käsittelyn
- käsitellä linja-autossa kuljetettavaa rahtia
- kuljettaa linja-autoa kuljetustehtävissä turvallisesti ja taloudellisesti
- toimia tilanteen mukaisesti ristiriita- ja konfliktitilanteissa
- vaikuttaa omalla toiminnallaan positiivisen tuloksen syntymiseen kuljetustehtävän aikana
- toimia aikataulujen ja ajosarjojen edellyttämällä tavalla
- toimia koululaiskuljetuksista annettujen säädösten mukaisesti
- tehdä tilityksen
- kertoa alan työehtosopimuksen sisällön pääpiirteittäin
- toimia onnettomuustilanteessa.

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja suorittaa

- D-luokan kuljettajantutkinnon.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	• suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	• suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	• noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	• suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	• suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	• suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Linja-auton ajoonlähtötarkastus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee tarkastukset ennen ajoonlähtöä ohjekirjan mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa linja-auton liikenneturvallisuuskunnon ja ilmoittaa havaitsemistaan puutteista
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa linja-auton liikenneturvallisuuskunnon ja suorittaa kuljettajalle kuuluvia toimenpiteitä

Asiakaspalvelu linja-autoliikenteessä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii perusasiakaspalvelutilanteessa asiallisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii itsenäisesti erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tiedottaa, neuvoa ja opastaa eri asiakasryhmiä palveluja vuorovaikutustilanteessa sujuvasti

Lipun myynti ja lipunmyyntijärjestelmien käyttö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee peruslippuja ja matkakortteja sekä hallitsee lipunmyyntijärjestelmän peruskäytön
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää lipunmyyntijärjestelmää itsenäisesti ja tunnistaa erilaiset lipputuotteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää oikein ja sujuvasti yleisesti käytössä olevaa lipunmyyntijärjestelmää sekä myy erilaisia lipputuotteita

Tavarankuljetus linja-autoliikenteessä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee ohjattuna rahtia linja-autoliikenteessä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee itsenäisesti rahtia ja käyttää niihin kuuluvia asiakirjoja ja laitteita
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee rahtia ja käyttää niihin kuuluvia asiakirjoja ja laitteita sekä informoi asiakasta tavarankuljetusketjusta linja-autoliikenteessä

Turvallinen ja taloudellinen ajo	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa linja-autoa turvallisesti erilaisissa liikenneympäristöissä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa linja-autoa turvallisesti ja taloudellisesti helpossa liikenneympäristössä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa linja-autoa turvallisesti ja taloudellisesti kaupunkiliikenteessä

Koululaiskuljetukset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa koululaiskuljetuksiin liittyvät vaaratilanteet

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ennakoiden ja vaaratilanteita välttämällä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii koululaiskuljetuksista annettujen säädösten ja ohjeiden mukaisesti

Tilitys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ohjattuna vastuullaan olevasta kassasta tilityksen.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee itsenäisesti tilityksen.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee tilityksen ja osaa toimia mahdollisissa poikkeustilanteissa.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää maksim ajoajat sekä minimilepoajat vuorokaudessa
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää keskeiset ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset sekä työaikasäädökset

Toiminta konfliktitilanteissa	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • hälyttää apua ristiriitatilanteissa ja tietää heitteillejättöä koskevat säädökset
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii oikein erilaisissa ristiriitatilanteissa linja-autoliikenteessä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee järjestyksen pitämiseen liittyvät toimet linja-autoliikenteessä

Linja-autoliikenteen yrittäjälähtöisyys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • pyrkii toimimaan myönteistä yrityskuvaa edistäen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii myönteistä yrityskuvaa edistäen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tietää linja-autoliikenteeseen vaikuttavien tulojen ja kustannuksien perusteet ja pyrkii vaikuttamaan myönteisesti niihin omalla toiminnallaan

Koululaiskuljetukset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää koululaiskuljetuksia koskevan ohjeistuksen.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii annettujen ohjeistusten mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • opastaa kuljetettavia toimimaan turvallisesti koululaiskuljetuksissa.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita, tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä
--------------	---

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa • johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti • tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa huolehtimalla asiakaspalvelutilanteista ja kuljettamalla D-luokan linja-autolla kaupunki- tai seutuliikenteessä määrättyllä reitillä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.13. Linja-auton tavarankuljetusten hallinta (100400)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- asennoitua ammattikuljettajan tehtävien edellyttämällä tavalla

- tehdä perushuoltotoimet linja-autolle ja käyttää tarvittavia työvälineitä ja -menetelmiä
- tunnistaa linja-autoihin kuuluvia hydraulikan, pneumatiikan ja sähkötekniikan laitteita ja toimintaperiaatteita
- käyttää tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgraafikkaohjelmia
- käyttää sähköpostia ja etsiä tietoa internetistä
- toimia osana työtehtävänsä edellyttämää logistista järjestelmää
- käyttää telemaattisia järjestelmiä kuljettajan työssä
- käyttää yleisimpiä kuljetusasiakirjoja
- toimia yleisimpien pakkausten ja kuljetusyksiköiden merkintöjen mukaisesti
- käyttää tavaraterminaalissa olevia apu – ja kuormankäsittelylaitteita
- kuormata, varmistaa ja purkaa linja-autoon erilaisia kappaleita säädösten ja määräysten mukaan
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa tehtävissään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia
- toimia ohjeiden ja määräysten mukaisesti työtilanteissa
- toimia asiakaspalvelutilanteissa
- ensiapu 1-kurssia vastaavat tiedot ja taidot
- tehdä osaltaan työsopimuksen
- alansa työturvallisuusohjeet.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	• suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	• suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	• noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	• suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	• suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	• suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	• toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	• toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Terminaalitoiminnot	
Tyydyttävä 1	• lukea ja ymmärtää kuljetusasiakirjoista keskeiset tiedot

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja ja tehdä tarvittaessa sähköiset kirjaukset

Kuormaaminen ja kuorman varmistaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ohjattuna rahtikuorman • valmistelee linja-auton kuormatilan ja kuormata sen säädösten mukaisesti • varmistaa yksittäisen kappaleen määräysten mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee itsenäisesti rahtikuorman • kuormaa linja-auton kuormatilan kuormauksen peruseriaatteiden mukaisesti käyttäen soveltuvia kuormankäsittelylaitteita • käyttää kollien sijoittelua ja tuentaa kuorman varmistuksen apukeinona
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee rahtikuorman huomioiden olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön • kuormaa linja-auton ja hyödyntää tavaratilan käytön rahti- ja matkatavaroiden yhteen kuormauksessa huomioiden purkujärjestyksen • soveltaa tarvittavia kuorman varmistuksen keinoja määräysten ja ohjeiden mukaisesti

Ajoneuvotekniikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ajoneuvon huoltokohteet ja käyttää tarvittaviin toimenpiteisiin oikeita työvälineitä • tunnistaa hydraulisia, pneumaattisia ja sähköisiä järjestelmiä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa voiteluhuollon ympäristövaatimusten mukaisesti oikeilla välineillä • selvittää hydraulisten, pneumaattisten ja sähköisten järjestelmien toimintaperiaatteet erilaisissa ajoneuvoissa ja työlaitteissa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • vaihtaa yleisimpiä kulutusosia oikeilla välineillä ja menetelmillä • tarkastaa ja huoltaa hydraulisia, pneumaattisia ja sähköisiä järjestelmiä erilaisissa ajoneuvoissa ja työlaitteissa

Työympäristö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • pitää tarvittavat työvälineet ja asiakirjat siisteinä ja järjestyksessä sekä osaa siivota työympäristönsä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • lajittelee työssä syntyneet jätteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työssään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia valintoja

Tietotekniikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • lähettää ja vastaanottaa sähköpostia sekä käyttää internetiä oman alansa tiedonhakuun
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee yksinkertaisia tehtäviä tekstinkäsittely-, laskentaja esitysgraafikkaohjelmilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää yhtä oman alansa tietotekniikan sovellusta

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttäytyy ja vastaa puhelimeen työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • puukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • on aloitteellinen sekä osaa arvioida ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Laatu- ja ympäristöjärjestelmät	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää yleisimmät käytössä olevat laatu- ja ympäristöjärjestelmät
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää laatu- ja ympäristöjärjestelmien perusperiaatteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tietää laatu- ja ympäristöjärjestelmien merkityksen yrityksen toiminnassa

Yrittäjyys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa ohjattuna työssään taloudellisen työskentelyn periaatteita • tietää työsopimuksen syntymisen periaatteet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita • selvittää työsopimuksesta sopijaosapuolten oikeudet ja velvollisuudet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työtään yrityksen taloudellisten ja laadullisten tavoitteiden suuntaisesti • tuntee työsopimusosapuolten oikeudet ja velvollisuudet työmarkkinajärjestelmän osana

Riskienhallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa herkästi rikkoutuvat tai rikkoutuneet pakkaukset sekä erottaa kuljetusasiakirjoista ja pakkausmerkinnöistä vaaralliset aineet • suorittaa ensiapukoulutuksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää säädösten velvoitteet kuljetuksen suorittajalle kuljetusvahinkotapauksissa sekä vaarallisten aineiden kuljetusmääräykset henkilöliikenteessä • täyttää vahinkoilmoituksen ja antaa hätäensiavun
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee kuljetus- ja vastuuvakuutusten korvausperiaatteet sekä tekee vahinkoilmoituksen • tietää miten toimia onnettomuustilanteessa

Logistiset järjestelmät	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ohjattuna käyttää linjaautoliikenteen telemaattista järjestelmää rahdin kuljetuksessa
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää itsenäisesti telemaattista sovellusta linjaauton kuormauksessa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää tehtävän edellyttämää telemaattista sovellusta ja toimia itsenäisesti mahdollisissa häiriötilanteissa.

Vaaralliset aineet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa linja-autoon kuulumattomat vaaralliset aineet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii ADR-määräysten mukaisesti kuormauksessa.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tietää ADR-määräysten mukaisen toiminnan onnettomuustilanteessa.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita ja tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskennellä asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammatinsa arvostusta omalla toiminnallaan edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa valmistelemalla kappaletavaralähetyksen sekä kuormaamiseen käytettävän linja-auton kuormatilan ja välineet sekä kuormaamalla ja varmistamalla kuorman kuljetuksen edellyttämään kuormatilaan mahdollisimman aidossa henkilöliikenneympäristössä. Työtä tehdään

siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.14. Maapalvelut ja turvallisuus (100409)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- lentokoneen opastamiseen käytettävät menetelmät, merkit ja asematasomerkinnot
- noudattaa työturvallisuusohjeita sekä käyttää henkilökohtaisia suojavälineitä
- liittyy lentokoneen maasähkijärjestelmään ja suorittaa lentokoneen paikoitusjärjestelyt työryhmän jäsenenä oikeita ja turvallisia työtapoja noudattaen
- suorittaa lentokoneen irtotavarakuorman kuormauksen ja kuorman purkamisen työryhmän jäsenenä
- lajitella ja kohdentaa eri matkatavara- ja rahtityypit, niitä koskevat varo-, viranomais- ja merkintämääräykset sekä niihin liittyvät asiakirjat
- toimia matkustajien tai matkatavaroiden turvatarkastustehtävissä työryhmän jäsenenä
- lentoasemapalveluissa tarvittavan keskeisen englanninkielisen sanaston ja selviytyy yleisimmistä lentoaseman asiakaspalvelutilanteista englannin kielellä
- toimia lennonjohdolta tai lentokoneen miehistöltä saamiensa englanninkielisten ohjeiden mukaisesti.

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja tuntee

- jäätymisen ehkäisyyn ja jään sekä lumen poistoon liittyvät toimenpiteet
- lentokoneen tankkaamiseen liittyvät menetelmät ja turvallisuusasiat
- lentokoneen työntämisen ja siirron periaatteet.

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja suorittaa ilmailuhallinnon hyväksymän ” Vaarallisten aineiden ilmakuljetuksen peruskurssin” (DGR-kurssin) hyväksytysti

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan oman työnsä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa maapalveluiden perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan viivyttämättä

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa maapalveluiden keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu keskeisistä maapalveluiden tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti sekä hävittää jätteet ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Lentokoneen paikoitus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee lentokonetyypin mukaiset paikoitustoimenpiteet ohjatusti työryhmän jäsenenä ja ilmoittaa toimenpiteiden suorittamisesta lentokoneen miehistölle käsimerkein
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • opastaa lentokonetta käsimerkein paikoituksen yhteydessä ja tekee keskeiset lentokoneen paikoitustehtävät oikea-aikaisesti ja turvallisesti työryhmän jäsenenä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa ryhmän jäsenenä yhden lentokonetyypin telakointitoimenpiteet ja purkaa telakoinnin

Kuorman purku ja kuormaaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ohjattuna purkaa ja kuormaa lentokoneen irtotavararuuman lastin työryhmän jäsenenä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • purkaa ja kuormaa lentokoneen irtotavararuuman lastin työryhmän jäsenenä • tunnistaa kuormasta posti- ja rahtilähetykset sekä matkatavarat sekä erottelee matkatavaroista jatkolento-, priority- (business) ja toiselle lennolle poletoidut matkatavarat
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • purkaa ja kuormaa lentokoneen irtotavararuuman työryhmän jäsenenä viranomais määräysten ja lentoyhtiökohtaisten ohjeiden mukaisesti • tulkitsee saapuvan lennon totaalkuormasähkeen ja varautuu sen perusteella oikealla kalustolla

Turv tarkastus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii turvatarkastuksessa työryhmän jäsenenä ohjeiden mukaan.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa matkustajan tai muutoin kentällä oleskelevan henkilön turvatarkastuksen voimassa olevien määräysten mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa kielletyt esineet tai aineet läpivalaisulaitteen avulla ja toimii löydöksen edellyttämällä tavalla..

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lentokoneen paikoittaminen ja lähettäminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tuntee lentokoneen opastamiseen käytettävät merkit ja asematasomerkinnät tuntee lentokoneiden siirtämiseen käytettävän kaluston tuntee käynnissä olevan lentokoneen vaara-alueet tuntee tankkausalueen turvamääräykset ja lentokoneissa käytettävät polttoainelaadut
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tuntee lentokoneen opastamisessa käytettävät menetelmät, käsimerkit sekä asematasomerkinnät tuntee lentokoneiden siirtomenetelmät tietää liikkuvan ja paikallaan olevan koneen vaara-alueiden erot tuntee lentokoneiden tankkausmenetelmän periaatteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tuntee lentokoneen paikoittamiseen ja lähettämiseen liittyvät tehtävät, merkinantotavat ja määräykset tietää lentokonetyypin aiheuttamat rajoitukset siirrolle tietää eri konetyyppien rullaavan ja paikallaan käyvän lentokoneen vaara-alueiden erot tuntee lentokoneiden tankkausmenetelmän sekä polttoaineen vesinäytteenoton periaatteet

Jäätymisen ehkäisy ja jäänpoisto	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tuntee lentokoneen jäätymiseen liittyvät olosuhteet ja jäätymisen vaikutuksen aerodynamiikkaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tuntee jäänpoistoon ja jäätymisen ehkäisyyn käytettävät kemikaalit ja niiden ominaisuudet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tietää jäätymisen ehkäisyssä käytettävien kemikaalien sekoitussuhteet ja niiden vaikutusajat

Matkatavarat ja rahti	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tuntee eri matkatavara- ja rahtityypit
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tuntee matkatavaroita ja lentorahtia koskevat varo-, viranomais- ja merkintämääräykset sekä niihin liittyvät asiakirjat
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tuntee matkatavaroita ja lentorahtia koskevat varo-, viranomais- ja merkintämääräykset sekä niihin liittyvät asiakirjat sekä tietää massakeskipisteen merkityksen lentokoneen kuormaamisessa

Turvallisuus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tuntee lentoaseman turvavalvotun alueen ja tietää omat kulkuoikeutensa.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tietää kenttäalueen turvajärjestelyiden periaatteet ja infrastruktuurin sekä matkustajien, matkatavaroitten ja rahdin turvatarkastusten periaatteet sekä tuntee matkatavaroista tai matkustajalta poistettujen esineiden käsittelyn lentoasemalla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tietää kenttäalueen turvajärjestelyiden periaatteet ja infrastruktuurin sekä tuntee turvatarkastuksessa käytettävät laitteet ja välineet tuntee yleisimmät esineet tai aineet, joiden ilmakuljetus on kielletty.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • pukeutuu työtehtävien edellyttämällä tavalla ja käyttää lakisääteisiä suojavälineitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • vastaa toimintansa turvallisuudesta • noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa huomioon työssään työyhteisön muut jäsenet • kiinnittää huomiota käytettävien ajoneuvojen ja kuormausvälineiden kuntoon
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kehittää toimintaansa turvallisemmaksi • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • tiedostaa nopeatempoisen ja vaihtelevan työrytmin mukanaan tuomat tapaturmariskit ja pyrkii toiminnassaan ennakoimaan vaaratilanteet

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • perehtyy vieraaseen laitteeseen niin, ettei aiheuta vaaraa itselle tai ympäristölle käyttäessään laitetta
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • huomioi toimissaan säännöllisen lentoliikenteen vaatimukset ja pystyy sopeuttamaan työskentelyään olosuhteiden mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ennakoi sääolosuhteiden muutosten vaikutukset työturvallisuuteen, toimii rauhallisesti ja harkiten olosuhteiden mukaisesti sekä tiedostaa vaarallisiin aineisiin ja niiden käsittelyyn liittyvät vaaratekijät ja toimii niiden edellyttämällä tavalla

Vuorovaikutus ja yhteistyö, ilmailuenglanti

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee ilmailuenglannin alkeet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää ryhmän ja miehistön välisen englanninkielisen kommunikoinnin pääosin
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • pystyy kommunikoimaan lentokoneen miehistön kanssa tarvittaessa englanniksi

Itsearviointi

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ohjattuna omaa työtään.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi omaa työtään.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaan

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä lentokoneen paikoitusjärjestelyt ja tavarakuorman kuormauksen tai kuorman purkamisen työryhmän jäsenenä yhteydessä sekä toimimalla matkustajien tai matkatavaroiden turvatarkastustehtävissä työryhmän jäsenenä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.15. Massatavarakuljetukset (100418)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin
- kuormata ja purkaa kuorma-auton tai ajoneuvoyhdistelmän massatavaroilla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla
- kuljettaa kuorma-autoa tai ajoneuvoyhdistelmää säädösten ja määräysten mukaan työtehtävän edellyttämässä erityisolosuhteissa
- suorittaa annetun kuljetustehtävän
- käyttää massatavarakuljetuksissa kuormaukseen, kuljettamiseen ja purkamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä
- tunnistaa ja erottaa toisistaan eri massatavarakuljetusajoneuvojen ominaisuudet
- käyttää työtehtävän edellyttämiä telemaattisia sovelluksia ja kuormavaakoja
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia
- toimia asiakaspalvelutilanteissa.

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- suorittaa tieturvakoulutuksen.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	• suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	• suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	• noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	• suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	• suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	• suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Reittisuunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • löytää opastettuna kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikean määränpään
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee valitsemansa reitin ja purkupaikat
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja valitsee kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja turvallisen reitin

Kuljetustehtävä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuormaa, varmistaa ja purkaa kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon massatavara kuorman säädösten mukaisesti • suorittaa massakuljetustehtävän säädösten mukaisesti • selvittää kuorma-auton tai ajoneuvoyhdistelmän asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • kuormaa, varmistaa ja purkaa kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon turvallisesti ja täsmällisesti • suorittaa massakuljetustehtävän turvallisesti ja säädösten mukaisesti • täyttää kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kuormaa kuljetustehtävän edellyttämään kuormaautoon tai yhdistelmäajoneuvoon mahdollisimman suuren hyötykuorman erilaisilla massalajeilla • suorittaa massakuljetustehtävän turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti • laatia laatujärjestelmän edellyttämiä poikkeama- tai vahinkoraportteja

Lisälaitteet ja välineet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää massatavaran käsittelyssä ja kuljetuksessa tarvittavia ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää massatavaran käsittelyssä tarvittavia työkoneita ja laitteita
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa ja käyttää ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä sekä työkoneita määräysten mukaan ja huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttäytyy ja vastata puhelimeen ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • puukeutuu ja toimia asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säästösten edellyttämällä tavalla ja ottaa huomioon massatavaralajien vaikutuksen kuljetustehtävän suorittamiseen • tietää maksim ajoajat sekä minimilepoajat vuorokaudessa ja käyttää ajopiirturia oikein • tunnistaa ennakoivan ajon periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää massatavaran kuljettamiseen ja näihin käytettäviin ajoneuvoihin liittyvät säädökset • tietää keskeiset ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään • ymmärtää ennakoivan ajamisen turvallisuusvaikutukset.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja erottaa toisistaan eri massatavaralajit ja niiden ominaisuudet ja osaa soveltaa säästöksiä sekä fysiikan lakeja työssään erilaisissa tilanteissa • suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset sekä työaikasäädökset • suorittaa oman työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteita noudattaen.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti

	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kuljettamalla kuorma-autolla tai ajoneuvoyhdistelmällä massatavarakuorman kuljetusalan ympäristössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.16. Osto- ja myyntitoiminnot varastoissa (100427)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnonsuorittaja osaa

- palvella asiakkaita hyvän asiakaspalvelun mukaisesti
- markkinoinnin peruskäsitteitä
- käyttää yrityksen tavarantoimittajien tuotehakemistoja, hinnastoja ja luetteloita
- tunnistaa yrityksen keskeisimmät nimike- ja tuotevalikoimat
- arvioida erisuuruisten alennusten vaikutusta yrityksen talouteen
- arvioida rahti- ja varastointikulujen kustannusten vaikutuksia
- yrityksen tuotteiden osto- ja myyntitapahtumaan liittyviä toimintoja
- toimia yrityksen ja alan ohjeiden, laatuvaatimusten sekä lainsäädännön mukaisesti.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tekee itsenäisesti työsuunnitelman
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa toteuttamiskelpoista työsuunnitelmaansa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa varastoalan perustehtäviä annettujen ohjeiden mukaan

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa varastoalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu keskeisistä varastoalan tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti, sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Tuotetuntemus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa yrityksen keskeisimmät tuotteet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee alan tuotteiden tuotetuntemusta
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tavarantoimittajien hakemistojen, hinnastojen ja luetteloiden käytön

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kykenee palvelemaan asiakkaita yrityksen ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee työhön liittyvän asiakaspalvelun sekä toimii yrityksen imagon mukaisesti käytöksellään ja pukeutumisellaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • palvelee yrityksen sisäisiä ja ulkoisia asiakkaita heidän tarpeensa tunnistuen sekä tuo esille asiakaspalvelutilan viihtyisyyteen liittyviä seikkoja

Osto- ja myyntitapahtumat	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ohjattuna yrityksessä oston- tai myyntiin liittyviä tehtäviä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee yrityksessä oston-tai myyntiin liittyviä avustavia tehtäviä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee yrityksessä oston ja myyntiin liittyviä avustavia tehtäviä

Täsmällisyys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työpaikan työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työaikoja ja toimii annettujen työohjeiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työaikoja ja työohjeita sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Alennusten merkitys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää alennuksien merkityksen yrityksen toiminnalle
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää saatavien ja annettavien alennuksien määrän ja vaikutuksen kustannustehokkuuteen

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää hinnoittelua ja alennusvaikutuksen suhdetta asiakastyytyväisyyteen, myyntimäärään ja myyntikatteeseen
--------------	--

Rahti- ja varastointikustannukset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää rahti- ja varastointikustannusten muodostumisen peruseriaatteet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää hankintahintakertoimen muodostumisen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> selvittää rahti- ja varastointikustannusten vaikutuksen yrityksen talouteen

Markkinointi	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää ohjattuna markkinoinnin merkityksen yritykselle.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää markkinoinnin merkityksen yritykselle.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> hallitsee markkinoinnin perusteet ja osallistuu yrityksessä avustaviin markkinointitehtäviin.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työhyvinvointiin vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmaksi sekä tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammatinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa toimimalla varastossa osto- tai myyntitoiminnoissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.17. Palveluliikenteenkuljettajan tehtävät (100421)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- tehdä ajoon lähtötarkastuksen linja-autoon
- palvelutehtävässään tiedottaa, neuvoa ja opastaa asiakasta palveluliikenteen peruspalveluista
- toimia erilaisien asiakasryhmien kanssa palvelu- ja vuorovaikutustilanteessa
- kuljettaa linja-autoa asiakasystävällisesti ja palveluliikenteeseen kuuluvalla tavalla
- käyttää käytössä olevaa lipunmyyntijärjestelmää sujuvasti asiakkaan maksaessa erilaisilla maksutavoilla
- toimia kutsuohjatussa palveluliikenteessä
- käyttää oikein linja-autossa olevia apuvälineitä
- kuljettaa linja-autoa turvallisesti ja taloudellisesti erilaisissa liikenneympäristöissä ja ajo-olosuhteissa
- vaikuttaa omalla toiminnallaan positiivisen tuloksen syntymiseen kuljetustehtävän aikana
- toimia oikein onnettomuustilanteissa
- noudattaa työssään työ- sekä ajo- ja lepoaikasäädöksiä.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Linja-auton ajoon lähtötarkastus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee tarkastukset ennen ajoon lähtöä ohjekirjan mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa linja-auton liikenneturvallisuuskunnon ja ilmoittaa havaitsemistaan puutteista
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa linja-auton liikenneturvallisuuskunnon ja suorittaa kuljettajalle kuuluvia toimenpiteitä

Asiakaspalvelu palveluliikenteessä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii normaalissa asiakaspalvelutilanteessa asiallisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii itsenäisesti erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tiedottaa, neuvoo ja opastaa eri asiakasryhmiä palveluja vuorovaikutustilanteessa sujuvasti • jättää asiakkaan turvallisesti ja ohjeiden sekä määräyksien edellyttämällä tavalla

Lipun myynti ja lipunmyyntijärjestelmien käyttö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee palveluliikenteen peruslippuja ja matkakortteja sekä hallitsee lipunmyyntijärjestelmän peruskäytön
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää lipunmyyntijärjestelmää lähes itsenäisesti ja tunnistaa erilaiset palveluliikenteen lipputuotteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää oikein ja sujuvasti yleisesti käytössä olevaa lipunmyyntijärjestelmää sekä myy erilaisia palveluliikenteen lipputuotteita

Erityisryhmät	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa eri asiakasryhmien tarpeet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • pyrkii toimimaan eri asiakasryhmien tarpeiden mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti eri asiakasryhmien tarpeiden mukaisesti

Apuvälineiden käyttö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää linja-auton apuvälineitä ohjatusti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää linja-auton apuvälineitä lähes itsenäisesti

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää linja-auton apuvälineitä itsenäisesti ja tarkoituksen mukaisesti
--------------	--

Kutsuohjaus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää kutsuohjauksen toimintaperiaatteen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii lähes itsenäisesti kutsuohjatussa liikenteessä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • opastaa asiakasta kutsuohjatun liikenteen palveluista

Turvallinen ja taloudellinen ajo	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa linja-autoa turvallisesti erilaisissa liikenneympäristöissä.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa linja-autoa turvallisesti ja taloudellisesti helppossa liikenneympäristössä.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa linja-autoa turvallisesti ja taloudellisesti kaupunkiliikenteessä.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa ajo- ja lepoajoista annettuja määräyksiä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii lähes itsenäisesti linja-autoliikennettä ohjaavien säädösten mukaan liikenteessä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii itsenäisesti kaikkien määräysten ja ohjeiden mukaisesti liikenteessä sekä toimittaa löytötavarat ohjeiden mukaisesti

Liikennesopimus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää palveluliikennettä määrävän liikennesopimuksen sisällön.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii lähes itsenäisesti liikennesopimuksen mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii itsenäisesti liikennesopimuksen mukaisesti.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita, tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti • tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suorittamalla kuljetustehtävän palveluliikenteessä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.18. Pelastustehtävät (100411)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelijan tai tutkinnon suorittaja osaa

- sammutustyön perusteet tai on suorittanut pelastuskortin
- toimia onnettomuustilanteissa itseään tai muita vaarantamatta
- ottaa inhimilliset tekijät huomioon työtehtävissään
- huolehtia omasta työkunnostaan.
- ensiapu 2-kurssia vastaavat tiedot ja taidot

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- tuntee lentokentän pelastustoimen.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> suunnittelee annettujen ohjeiden mukaan oman työnsä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman itsenäisesti

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työaikoja ja toimii ohjattuna työohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työaikoja ja annettuja ohjeita
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työaikoja ja suunnitelmia sekä neuvottelee mahdollisista poikkeamista

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti sekä hävittää jätteet ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, #välineiden ja materiaalin hallinta

Sammutustyön perusteet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa tulityökortin
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> sammuttaa pieniä paloja eri menetelmillä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa ilmailuviranomaisen hyväksymän pelastuskortin tai omaa vastaavat tiedot ja taidot

EA2-kortti tai vastaava	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa EA2-kortin tai vastaavan.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa EA2-kortin tai vastaavan.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa EA2-kortin tai vastaavan.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lentokentän pelastustoimen organisaatio ja johtovastuu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tuntee lentokentän pelastusorganisaation
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tuntee lentokentän pelastustoimen organisaation sekä johtovastuun
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tuntee lentokentän pelastustoimen organisaation ja johtovastuun sekä tietää lentokentän hälytystilanteessa toimintamenettelyn ja kaluston sijoituksen

Inhimillinen tekijä	
---------------------	--

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • on selvillä oman toimintansa vaikutuksesta turvallisuuteen.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää inhimillisen tekijän vaikutuksia turvallisuuteen.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon inhimillisen tekijän työtehtävissään.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • pukeutuu työtehtävien edellyttämällä tavalla ja käyttää lakisäätteisiä suojavälineitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • vastaa toimintansa turvallisuudesta • noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa huomioon työssään työyhteisön muut jäsenet • kiinnittää huomiota käytettävien ajoneuvojen kuntoon
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kehittää toimintaansa turvallisemmaksi • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • tiedostaa nopeatempoisen ja vaihtelevan työrytmin mukanaan tuomat tapaturmariskit ja pyrkii toiminnassaan ennakoimaan vaaratilanteet

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • perehtyy vieraaseen laitteeseen niin, ettei aiheuta vaaraa itselle tai ympäristölle käyttäessään laitetta
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • huomioi toimissaan säännöllisen lentoliikenteen vaatimukset ja pystyy sopeuttamaan työskentelyään olosuhteiden mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ennakoi sääolosuhteiden muutosten vaikutukset työturvallisuuteen, toimii rauhallisesti ja harkiten olosuhteiden mukaisesti sekä tiedostaa vaarallisiin aineisiin ja niiden käsittelyyn liittyvät vaaratekijät ja toimii niiden edellyttämällä tavalla

Itsearviointi	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ohjattuna omaa työtään.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi omaa työtään.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaan.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suorittamalla ilmailuviranomaisen hyväksymän pelastuskortin tai osoittamalla hallitsevansa sammutustyön perusteet sekä suorittamalla EA 2-kortin tai vastaavat tiedot. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.19. Taksikuljetukset (100416)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- palvelutehtävässään tiedottaa, neuvoa ja opastaa asiakasta taksiliikenteestä
- toimia erilaisien asiakasryhmien kanssa palvelu- ja vuorovaikutustilanteessa alan eettisten ohjeiden mukaan
- kuljettaa taksia asiakasystävällisesti
- vastaanottaa ja vastata kutsuun sekä osaa toimia ennakkokutsutilanteessa
- käyttää käytössä olevaa taksimittarijärjestelmää sujuvasti asiakkaan maksaessa eri maksutavoilla
- taksiliikenteessä yleisesti käytössä olevien lipputuotteiden käsittelyn
- tehdä tilityksen
- toimittaa löytötavarat asianmukaiseen paikkaan
- käsitellä ja kuljettaa rahtia taksissa
- kuljettaa taksia turvallisesti ja taloudellisesti erilaisissa liikenneympäristöissä ja ajo-olosuhteissa
- toimia tilanteen mukaisesti ristiriita- ja konfliktitilanteissa
- määritellä taksinkuljettajan työ- ja lepoajat sekä osaa käyttää niihin liittyviä laitteita tai asiakirjoja
- kertoa pääpiirteittäin taksiyrityksen tulo- ja menorakenteen
- vaikuttaa omalla toiminnallaan positiivisen tuloksen syntymiseen kuljetustehtävän aikana
- toimia ajovuorolistojen edellyttämällä tavalla
- suorittaa taksinkuljettajan ammattipätevyyskokeen
- toimia annettujen ohjeiden ja säädöksen mukaan koululaiskuljetuksissa taksiliikenteessä.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	• suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	• suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	• noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	• suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	• suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	• suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Taksin ajoin lähtötarkastus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa ennen ajoin lähtöä ohjekirjan mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ajoin lähtötarkastukset itsenäisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • korjaa tarkastuksessa havaitut puutteet ja tekee tarvittavat täydennykset asianmukaisesti

Asiakaspalvelu taksiliikenteessä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii perusasiakaspalvelutilanteessa asiallisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii itsenäisesti erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tiedottaa, neuvoa ja opastaa eri asiakasryhmiä palveluja vuorovaikutustilanteessa sujuvasti • jättää asiakkaan turvallisesti ja ohjeiden sekä määräyksien edellyttämällä tavalla

Taksamittarin ja taksapäätöksen käyttö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee taksamittarin peruskäytön ja tietää taksapäätöksen sisällön
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää taksamittaria lähes itsenäisesti ja tunnistaa erilaiset lipputuotteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää oikein ja sujuvasti yleisesti käytössä olevaa taksamittarijärjestelmää sekä myy ja käsittelee erilaisia lipputuotteita

Tavarankuljetus taksiliikenteessä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa ohjattuna rahtia taksissa
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa lähes itsenäisesti rahtia ja käyttää niihin kuuluvia asiakirjoja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa rahtia ja käyttää niihin kuuluvia asiakirjoja ja informoi asiakasta tavarankuljetuksesta taksissa

Koululaiskuljetukset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa koululaiskuljetuksiin liittyvät vaaratilanteet, mutta vaatii opastusta niiden välttämiseksi
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ennakoiden ja vaaratilanteita välttämällä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii koululaiskuljetuksista annettujen säädösten ja ohjeiden mukaisesti

Kutsu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • vastaanottaa kutsun ja vastaa siihen

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> vastaanottaa kutsun ja vastaa siihen sekä tunnistaa asiakkaan erityistarpeet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii ennakkokutsutilanteessa ja huomioida asiakkaan erityistarpeet

Turvallinen ja taloudellinen ajo	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa taksinkuljettajan ajoluvan.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> kuljettaa taksia itsenäisesti erilaisissa liikenneympäristöissä.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> kuljettaa taksia turvallisesti ja taloudellisesti erilaisissa liikenneympäristöissä.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää ja noudattaa ajo- ja lepoajoista annettuja määräyksiä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimia lähes itsenäisesti taksiliikennettä ohjaavien säädösten mukaan liikenteessä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii itsenäisesti kaikkien määräysten ja ohjeiden mukaisesti liikenteessä sekä toimittaa edelleen löytötavarat

Toiminta konflikti tilanteissa	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> toimii asiallisesti ristiriita ja reklamaatiotilanteessa
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tietää pääosin heitteillejättöä koskevat säädökset ja järjestyksen pitämiseen liittyvät toimet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tietää säädökset ja toimii oikein erilaisissa ristiriitatilanteissa taksiliikenteessä

Taksiliikenteen yrittäjälähtöisyys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> pyrkii toimimaan myönteistä yrityskuvaa edistäen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii myönteistä yrityskuvaa edistäen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tietää taksiliikenteeseen vaikuttavien tulojen ja kustannuksien perusteet ja pyrkii vaikuttamaan myönteisesti niihin omalla toiminnallaan

Koululaiskuljetuksien säädökset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää LVM asetuksen, mutta ei pysty soveltamaan asetusta käytännössä ilman ohjausta.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii pääsääntöisesti LVM:n asetuksen mukaisesti, mutta tarvitsee vielä ohjausta.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii LVM antaman asetuksen mukaisesti koululaiskuljetuksissa.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky
--

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita, tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suorittamalla henkilö- tai tavarankuljetuksen tilauksen mukaisesti. Hän ajaa tilausajosuorituksen vähintään B-luokan ajoneuvolla. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.20. Tavarankeräily ja lähetys (100405)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- käyttää keräilydokumenteja
- suorittaa keräilyä
- käyttää keräilyssä tarvittavia peruslaitteita ja työvälineitä
- oikeanlaisen pakkaustavan ja tarvittavat pakkausmerkinnät
- lähetystekniikan
- erilaiset kuljetusdokumentit
- erilaiset rahditusperusteet
- kuljetuspalvelutarjonnan
- kuormanvarmistamisen periaatteet
- välttää hävikin syntymistä työssään
- jätteiden lajittelun
- työssään vaadittavan asiakaspalvelun
- noudattaa työturvallisuusohjeita
- toimia työryhmän jäsenenä.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- suorittaa tulityökortin.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee itsenäisesti työsuunnitelman
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa toteuttamiskelpoista työsuunnitelmaansa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa varastoalan perustehtäviä annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa varastoalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu keskeisistä varastoalan tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti, arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Keräily- ja lähetysdokumenttien hallinta sekä pakkausten merkinnät	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää erilaisia keräily- ja lähetysdokumentteja ja tunnistaa pakkausten varoitus- ja käsittelymerkinnät
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tulkitsee erilaisten keräily- ja lähetysdokumenttien tietoja sekä merkitsee lähetykset asianmukaisilla osoite-, varoitus- ja käsittelymerkinnöillä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää keräily- ja lähetysdokumentteja ja perustelee tekemänsä ratkaisut sekä merkitsee lähetykset asianmukaisilla osoite-, varoitus- ja käsittelymerkinnöillä

Keräilyn suorittaminen ja keräily-yksiköt	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee keräilyn ohjattuna ohjeiden mukaisesti ja tuntee yleisimmät keräily-yksiköt
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee oikean keräily-yksikön ja tehdä keräilyn ohjeiden mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee keräilyn itsenäisesti ja järjestelmällisesti tehokasta keräilyjärjestystä noudattaen ja valitsee oikeat keräily-yksiköt

Keräily- ja lähetystoimintojen työvälineiden hallinta ja käyttö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää keräily- ja lähetystoimintojen perustyövälineiden turvallista työtapaa noudattaen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee erilaisia keräily- ja lähetystoimintojen työvälineitä turvallista työtapaa noudattaen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää erilaisia keräily- ja lähetystoimintojen työvälineitä suunnitelmallisesti ja virheettömästi turvallista työtapaa noudattaen

Pakkaustekniikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • pakkaa tuotteet ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee kuhunkin lähetykseen oikeanlaisen pakkauksen ja käyttää pakkausmateriaaleja yrityksen ympäristönsuojeluohjeiden mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee taloudellisen pakkaustekniikan ja noudattaa esimerkillisesti ympäristönsuojeluohjeita pakkausmateriaalien käytössä.

Lähetystekniikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • valmistelee lähetyksen kuljetusta varten ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee lähetystoiminnot asiakkaiden edellyttämällä tavalla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee itsenäisesti ja perustellusti lähetystoiminnot asiakkaiden edellyttämällä tavalla sekä tuntee lähettäjän vastuut TKSL:n mukaisesti

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttäytyy ja vastaa puhelimeen ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.
--------------	---

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kuljetuspakkaukset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisia kuljetuspakkausvaihtoehtoja
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee oikean kuljetuspakkauksen ohjeiden mukaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • perustelee kuljetuspakkauksen valinnan

Kuljetusdokumentit	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää tarvittavat kuljetusdokumentit
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää erilaisia kuljetusdokumentteja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee kansainvälisten kuljetusten yleisimmät dokumentit ja tulkitsee niiden tietoja

Rahditusperusteet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää erilaisia rahditusperusteita
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • laskee rahditusperusteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tietää eri rahditusperusteiden kustannusvaikutukset

Tuote- ja asiakastuntemus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee osan yrityksen päätuoteryhmistä ja -asiakkaista
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee yrityksen tuotteet ja keskeiset asiakkaat
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee hyvin yrityksen tuotteet ja osaa tarvittavan asiakaspalvelun

Hävikin ehkäiseminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tiedostaa hävikin syntyminen syitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tiedostaa keräilyä aikana mahdolliset hävikkiriskit ja pyrkii hävikin ehkäisyyn
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa hävikin syntyminen syyt hyvin ja kykenee ehkäisemään hävikkiä

Kuorman lastaus ja varmistaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • lastaa ja varmistaa kuorman ajoneuvoon ohjatusti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee lastaamisen ja kuormanvarmistamisen perusasiat
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • lastaa ja tekee kuorman varmistamisen ja sidonnan ohjeiden mukaan sekä hallitsee ajoneuvon kantavuus- ja painopisteasioissa hyvät perustiedot

Kuljetuspalvelutarjonta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa eri kuljetuspalvelujen tarjoajat.

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tuntee keskeisimmät kuljetuspalvelujen tarjoajat ja hinnoittelun periaatteet.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tietää hyvin kuljetuspalvelutarjonnan ja niiden tarkoituksenmukaisen käytön.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työhyvinvointiin vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskennellä asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti sekä kehittää ammatinsa arvostusta omalla toiminnallaan edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä keräilyn ja lähettämisen tehtävät varastossa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.21. Tavarankuljetus (100426)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- tehdä ajoneuvon ajoonlähtötarkastuksen
- kuormaukseen ja kuorman sitomiseen liittyvät määräykset ja ohjeet
- valmistella ajoneuvonsa kuormatilat kuormaus- tai purkausvalmiuteen
- valita kuormankäsittelylaitteen työtehtävän mukaisesti
- käyttää rahtikirjaa
- kuorman sijoittamisen ja varmistamisen
- noudattaa työturvallisuusohjeita
- työskennellä tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti huolehtien työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- huomioida kuorman asettamat vaatimukset kuljetustehtävän aikana
- huolehtia ajoneuvon siisteydestä
- toimia ohjeiden ja määräysten mukaisesti työtehtävissä.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja suorittaa

- B-ajoneuvoluokan kuljettajatutkinnon
- kuljetustehtävän.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ohjattuna omaa työtä
Hyvä 2	• tekee itsenäisesti työsuunnitelma
Kiitettävä 3	• noudattaa toteuttamiskelpoista työsuunnitelmaansa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	• suorittaa varastoalan perustehtäviä annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	• suorittaa varastoalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	• suoriutuu keskeisistä varastoalan tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
------------------------------------	--

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Ajoonlähtötarkastus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa ajoneuvon liikenneturvallisuuskunnon käyttöohjekirjan mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa ajoneuvon liikenneturvallisuuskunnon ja ilmoittaa havaitsemistaan puutteista
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa ajoneuvon liikenneturvallisuuskunnon ja suorittaa auton käyttäjälle kuuluvia toimenpiteitä

Kuljetustehtävän suorittaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetustehtävän ja ottaa huomioon muut tiellä liikkujat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetustehtävän vastuullisesti ja ennakoivaa ajotapaa noudattaen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetustehtävän taloudellista ja ennakoivaa ajotapaa noudattaen huomioiden kuorman erityisvaatimukset

Rahtikirjan käyttäminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • lukee ja ymmärtää rahtikirjan keskeiset tiedot
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • täyttää ja käyttää rahtikirjaa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja ja tekee tarvittaessa sähköiset kirjaukset

Kuormaaminen ja kuorman varmistaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • varmistaa kuorman kuormansidontaliinaa käyttäen • valmistelee kuormatilan ja kuormaa sen säädösten mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää kuormansidontavälineitä sekä ohjatusti kuormankäsittelylaitteita määräysten mukaisesti • kuormaa kuormatilan kuormauksen peruserätyyppien mukaisesti käyttäen soveltuvia kuormankäsittelylaitteita.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa ja käyttää kuormansidonta- ja käsittelylaitteita määräysten mukaan sekä huomioi olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön • kuormaa mahdollisimman suuren hyötykuorman oikeassa purkujärjestyksessä.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kuljetusyksiköt	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää yleisimmät kappaletavaroiden kuljetuksessa käytettävät kuljetusyksiköt
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää erilaisille kappaletavaroille soveltuvat kuljetusyksiköt

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee erilaisille kappaletavaroille ja kuormatiloille soveltuvat kuljetusyksiköt
--------------	---

Lainsäädäntö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa hyväksytysti B-luokan ajo-oikeuden.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää, mistä alan lainsäädäntöön liittyvää tietoa löytyy.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjeiden ja säädösten mukaisesti kuljetustehtävässä.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työhyvinvointiin vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti • tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suorittamalla annetun kuljetustehtävän säädösten ja kuljetettavan tavarän vaatimusten mukaisesti taloudellisesti ja tarkoituksenmukaista reittiä käyttäen. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.22. Tavarän vastaanotto ja säilytys (100404)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- vastaanottaa saapuvan tavarän
- laskea saapuvan tavarän yksiköt oikein ja verrata tavaraa dokumentteihin
- toimia tavarän varastointivaatimusten mukaisesti
- valita tavaralle oikean varastopaikan
- hyllytys- ja/tai pinontatekniikan
- käsitellä saapumisdokumentteja sekä osaa toimia oikein havaittuaan näkyvän tai piilevän vahingon
- käsitellä saapuvaa tavaraa sitä vahingoittamatta
- käyttää turvallisesti tavarän vastaanottoon tarvittavia työvälineitä ja – menetelmiä
- saapumistiedon päivytyksen varastokirjanpitojärjestelmään
- toimia osana työtehtävänsä edellyttämää logistista järjestelmää
- alan keskeiset käsitteet
- tehdä työsuostimuksen ja noudattaa annettuja työaikoja
- työskennellä työryhmän jäsenenä
- selvittää tavarän vastaanoton ja säilytyksen työvaiheet.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- suorittaa hygieniaopassin.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	• tekee itsenäisesti työsuunnitelman
Kiitettävä 3	• noudattaa toteuttamiskelpoista työsuunnitelmaansa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
-----------------------------	--

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa varastoalan perustehtäviä annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa varastoalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu keskeisistä varastoalan tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Vastaanoton suorittaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee tavaran vastaanoton ohjattuna ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja tekee vastaanoton ohjeiden mukaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee tavaran vastaanoton suunnitelmallisesti ja itsenäisesti

Saapumisdokumenttien hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee ja lukee saapumisdokumentteja ohjattuna ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee erilaisia saapumisdokumentteja ja tulkitsee niissä olevaa tietoa ohjeiden mukaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee erilaisia saapumisdokumentteja ja tulkitsee niissä olevaa tietoa sekä toimittaa ne edelleen käsittelyyn

Saapuvan tavaran tarkastaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa saapuvan tavaran määrän ja kunnon sekä laatii varauman ohjatusti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa saapuvan tavaran ja laatii varauman tarvittaessa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • laatii varauman tarvittaessa ja tietää reklamaation (piilevä vahinko) tekemisen periaatteet sekä havaitsee hyvin mahdolliset määräpoikkeamat varastokirjanpitojärjestelmään

Saapumistiedon päivitys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee saapumisilmoituksen jatkokäsittelyä varten
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee saapumisilmoituksen ja siirtää saapumistiedon ohjatusti varastokirjanpitojärjestelmään tilaustietojen päivityksen avulla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee saapumisilmoituksen ja siirtää itsenäisesti saapumistiedon varastokirjanpitojärjestelmään tilaustietojen päivityksen avulla

Säilytyspaikan valinta	
-------------------------------	--

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • siirtää ja sijoittaa tavarat varastopaikoille vahingoittamatta tavaraa ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee varasto-osoitejärjestelmän ja siirtää tuotteet oikeisiin paikkoihin
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee varasto-osoitejärjestelmän muodostamisen periaatteet ja perustaa tarvittaessa uusia varastopaikkoja

Hävikin estäminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • välttää hävikin aiheuttamista omassa työssään.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tiedostaa varastoinnin aikana mahdolliset hävikkiriskit ja pyrkii hävikin minimointiin.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee hävikin syntymisen mahdolliset syyt hyvin ja ehkäisee toiminnallaan hävikkiä.

Vastaanoton ja säilytyksen työvälineiden hallinta ja käyttö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää vastaanoton ja säilytyksen perustyövälineitä turvallista työtapaa noudattaen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää erilaisia vastaanoton ja säilytyksen työvälineitä turvallista työtapaa noudattaen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää erilaisia vastaanoton ja säilytyksen työvälineitä suunnitelmallisesti ja virheettömästi turvallista työtapaa noudattaen

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Tuotetuntemus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee yritykseen tulevat päätuoteryhmät
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee hyvin yritykseen tulevat tuotteet ja keskeiset tavaran toimittajat
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee keskeisten tavaran toimittajien toimintatavat

Säilytyskalusto	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee yleisimpiä säilytysratkaisuja
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee hyvin erilaisia säilytysvaihtoehtoja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee hyvin erilaiset säilytysratkaisut ja pystyy perustelemaan säilytysratkaisuja

Hygieniaosaaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa hygieniapassin
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa hygieniapassin
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa hygieniapassin

Kuormalavan käyttö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää kuormalavan käytön yrityksessä.

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tietää mitä kuormalavan käyttö edellyttää ja mitä standardeja siihen liittyy ja tuntee yrityksen toimintatavat
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tietää mitä kuormalavan käyttö edellyttää ja mitä standardeja siihen liittyy ja tuntee yrityksen toimintatavat ja noudattaa niitä hyvin työssään

Logistinen järjestelmä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää yrityksen osto- ja myyntitoimintojen vaikutukset varastoon
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> selvittää osto- ja myyntitoimintojen peruseriaatteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi oston ja myynnin vaikutusta varaston toimintaan

Työsopimus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää työsopimuksen syntymisen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> selvittää työsopimuksesta sopijaosapuolten oikeudet ja velvollisuudet.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tuntee työsopimusjärjestelmän toimintaa ja tarkastaa työehtosopimuksista työsuhteen ehdot.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työhyvinvointiin vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
-----------------------	--

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti • tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä vastaanottoon ja säilyttämiseen liittyviä työtehtäviä varastotyöympäristössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.23. Terminaalitoiminnot ja lastaus (100423)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- asennoitua ammattikuljettajan tehtävien edellyttämällä tavalla
- käyttää ja tulkita telemaattisia järjestelmiä
- määritellä ja laskea työtehtävässään rahdituspainon
- käyttää kuljetusasiakirjoja
- pakata, tulkita ja tehdä yleisimpien pakkausten ja kuljetusyksiköiden merkinnät
- käyttää tavaraterminaalissa olevia apu – ja kuormankäsittelylaitteita
- vastaanottaa ja säilyttää tavaroita
- kerätä ja lähettää tavaroita
- kuormata, varmistaa ja purkaa erilaisia kappaleita säädösten ja määräysten mukaan kuorma- tai linja-auton kuormatiloissa
- toimia kuormantekijän vastuiden ja velvollisuuksien mukaisesti kuormaustehtävässä
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa tehtävissään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia
- toimia ohjeiden ja määräysten mukaisesti työtilanteissa
- toimia asiakaspalvelutilanteissa
- alansa työturvallisuusohjeet.

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja suorittaa

- ADR-peruskurssin.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Terminaalitoiminnot	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ohjattuna punnitsee, kuutioi ja lavametrirtää erilaisia tavaroita • lukee ja ymmärtää kuljetusasiakirjoista keskeiset tiedot
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • rahdittaa itsenäisesti yleisimpiä kuljetettavia tavaroita • käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • rahdittaa itsenäisesti yleisimpiä kuljetettavia tavaroita ja neuvoo rahditusasioissa asiakasta • käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja ja tekee tarvittaessa sähköiset kirjaukset

Tavaran käsittely	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ohjattuna kestävän pakkauksen • purkaa ja vastaanottaa tavaran ohjattuna • tekee tavaran keräilyn ohjattuna
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • pakkaa tavarat ja käyttää keskeisiä pakkausmerkintöjä ohjattuna • vastaanottaa ja sijoittaa tavaran ohjeiden mukaan • tekee tavaran keräilyn ja valmisteleen tavaran kuljetusta varten ohjeiden mukaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • pakkaa tavaran kuljetuksen edellyttämällä tavalla • vastaanottaa ja sijoittaa tavaran määrättyyn paikkaan • kerää tavarat ja sijoittaa ne oikeisiin lähetyspaikkoihin

Kuormaaminen ja kuorman varmistaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> ohjattuna tarkastaa ja käyttää kuormansidontavälineitä ja haarukkavaunua valmistelee kuorma-auton kuormatilan ja kuormaa sen säädösten mukaisesti varmistaa yksittäisen kappaleen määräysten mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> itsenäisesti käyttää kuormansidontavälineitä sekä ohjatusti kuormankäsittelylaitteita määräysten mukaisesti kuormaa kuorma-auton kuormatilan kuormauksen peruseräiteiden mukaisesti käyttäen soveltuvia kuormankäsittelylaitteita käyttää kollojen sijoittelua ja tuentaa kuorman varmistuksen apukeinona
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tarkastaa ja käyttää kuormansidonta- ja käsittelylaitteita määräysten mukaan sekä huomii olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön kuormaa kuorma-autoon mahdollisimman suuren hyötykuorman oikeassa purkujärjestyksessä soveltaa tarvittavia kuorman varmistuksen keinoja määräysten ja ohjeiden mukaisesti

Työympäristö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> pitää tarvittavat työvälineet ja asiakirjat siisteinä ja järjestyksessä sekä siivoaa työympäristönsä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> lajittelee työssä syntyneet jätteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toteuttaa työssään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia valintoja

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> käyttäytyy ja vastaa puhelimeen työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kuljetusyksiköt	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää yleisimmät kappaletavaroiden kuljetuksessa käytettävät kuljetusyksiköt
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tietää erilaisille kappaletavaroille soveltuvat kuljetusyksiköt
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> valitsee erilaisille kappaletavaroille ja kuormatiloille soveltuvat kuljetusyksiköt

Kuormantekijän vastuut ja velvollisuudet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tietää kuormantekijän vastuiden ja velvollisuuksien merkityksen kuormauksessa
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tietää kuormantekijän vastuut ja velvollisuudet sekä huomii ajoneuvon suurimmat sallitut massat

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • soveltaa tietoa erilaisten kappaletavarakuljetuksien lähetyksissä
--------------	---

Laatu- ja ympäristöjärjestelmät	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää yleisimmät käytössä olevat laatu- ja ympäristöjärjestelmät
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää laatu- ja ympäristöjärjestelmien perusperiaatteet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tietää laatu- ja ympäristöjärjestelmien merkityksen yrityksen toiminnassa

Yrittäjyys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa ohjattuna työssään taloudellisen työskentelyn periaatteita • tietää työsopimuksen syntymisen periaatteet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita • selvittää työsopimuksesta sopijaosapuolten oikeudet ja velvollisuudet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työtään yrityksen taloudellisten ja laadullisten tavoitteiden suuntaisesti • tuntee työsopimusosapuolten oikeudet ja velvollisuudet työmarkkinajärjestelmän osana

Logistiset ja telemaattiset järjestelmät	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää telemaattisen järjestelmän merkityksen rahdinkuljetuksessa.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää kuljetuslogistiikan järjestelmän perusperiaatteet.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja soveltaa sekä kehittää omaa toimintaansa erilaisissa logistisissa järjestelmissä.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita ja tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa valmistelemalla sekä kuormaamalla kappaletavaralähetysten tavaraterminaalissa sekä valmistelemalla kuormaamiseen käytettävän kuorma- tai linja-auton kuormatilan ja välineet sekä kuormaamalla ja varmistamalla kuorman kuljetuksen edellyttämään kuormatilaan. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.24. Tilausajoliikenteenkuljettajan tehtävät (100422)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- palvelutehtävässään tiedottaa, neuvoa ja opastaa asiakasta perustilausajoliikenteessä
- toimia erilaisien asiakasryhmien kanssa palvelu- ja vuorovaikutustilanteessa
- suunnitella tilausajon kotimaanliikenteeseen
- käsitellä kotimaan liikenteeseen liittyviä tilausajojen asiakirjoja
- kuljettaa linja-autoa turvallisesti ja taloudellisesti erilaisissa liikenneympäristöissä ja ajo-olosuhteissa
- toimia oikein onnettomuustilanteessa
- käyttää ajo- ja lepoaikaa mittaavia laitteita säädösten edellyttämällä tavalla
- määrittellä ja soveltaa säädösten mukaisesti linja-autonkuljettajan ajo- ja lepoaikoja
- suunnistaa haluttuun kohteeseen.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Linja-auton ajoon lähtötarkastus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee tarkastukset ennen ajoon lähtöä ohjekirjan mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa linja-auton liikenneturvallisuuskunnon ja ilmoittaa havaitsemistaan puutteista
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkistaa linja-auton liikenneturvallisuuskunnon ja suorittaa kuljettajalle kuuluvia toimenpiteitä

Asiakaspalvelu tilausajoliikenteessä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii normaalissa asiakaspalvelutilanteessa asiallisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii itsenäisesti erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tiedottaa, neuvoo ja opastaa eri asiakasryhmiä palveluja vuorovaikutustilanteessa sujuvasti • ottaa ja jättää asiakkaat turvallisesti ja ohjeiden edellyttämällä tavalla

Ajon suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnitelee yksinkertaisen ajettavan tilausajoreitin
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee tilausajoreitin ja -aikataulun
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee omatoimisesti tilausajosuunnitelman huomioiden ajo- ja lepoajoista annetut säädökset sekä asiakkaan toiveet

Asiakirjojen käsittely	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa kuittauksen asiakkaalta tilausajomääräykseen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää tilausajomääräyksen sisällön

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> informoi asiakasta tilausajomääräyksen sisällöstä sekä kirjaa mahdolliset poikkeamat
--------------	--

Suunnistus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> paikantaa kartalta lähtöpaikan ja kohteen sekä osittaa kartalta optimaalisimman reitin
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> paikantaa itsensä kartalta matkan eri vaiheissa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ajaa optimaalisinta tai asiakkaan toivomaa reit-tiä kohteeseen

Turvallinen ja taloudellinen ajo	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> kuljettaa linja-autoa turvallisesti erilaisissa liikenneympäristöissä.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> kuljettaa linja-autoa turvallisesti ja taloudellisesti helppossa liikenneympäristössä.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> kuljettaa linja-autoa turvallisesti ja taloudellisesti kaupunkiliikenteessä.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Lainsäädäntö, ohjeet ja määräykset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa ajo- ja lepoajoista annettuja määräyksiä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii lähes itsenäisesti linja-autoliikennettä ohjaavien säädösten mukaan liikenteessä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii itsenäisesti kaikkien määräysten ja ohjeiden mukaisesti liikenteessä sekä toimittaa löytötavarat ohjeiden mukaisesti

Linja-autoliikenteen yrittäjälähtöisyys	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> pyrkii toimimaan myönteistä yrityskuvaa edistäen.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii myönteistä yrityskuvaa edistäen.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tietää linja-autoliikenteeseen vaikuttavien tulojen ja kustannuksien perusteet ja pyrkii vaikuttamaan myönteisesti niihin omalla toiminnallaan.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita, tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti • tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suorittamalla kuljetustehtävät tilausajoliikenteessä vähintään D1-luokan linja-autolla. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.25. Trukinkuljettajan tehtävät (100407)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- ajaa ja työskennellä vastapaino-, tukipyörä- tai työntömastotrukilla turvallisesti
- trukin toimintaperiaatteet ja tehdä päivittäiset huoltotoimet
- suorittaa ajoonlähtö- ja lopetustoimet
- pinoamistekniikan lattialle, hyllytyksen ja ajoneuvon lastaukseen tai purkamisen
- työskennellä ergonomisesti sekä ympäristöä säästäviä työtapoja ja työturvallisuusohjeita noudattaen
- työskennellä tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti huolehtien työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- vastuuvakuutuksen merkityksen
- ensiapu 1-kurssia vastaavat tiedot ja taidot.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- suorittaa työturvakortin
- tietää määräaikaishuollossa tehtävät korjaukset.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee itsenäisesti työsuunnitelman
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa toteuttamiskelpoista työsuunnitelmaansa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa varastoalan perustehtäviä annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa varastoalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu keskeisistä varastoalan tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Trukin käsittely ja ajaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää trukkia turvamääräyksiä noudattaen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii maltillisesti ja varovaisesti turvamääräyksiä noudattaen ja tekee työtehtäviä itsenäisesti • tuntee trukinkuljettajan vastuut, velvollisuudet ja noudattaa niitä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • työskentelee itsenäisesti vaativimmissakin työtehtävissä ja kehittää omaa työtänsä sekä analysoimaan eri työmenetelmien vaikutuksia • asennoituu oikein työtehtäväänsä

Trukin päivittäinen huoltaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • lataa ja vesittää trukin akun ja vaihtaa nestekaasusäiliön tai tankkaa trukin turvallista tapaa noudattaen ja ilmoittaa mahdollisista puutteista

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • pitää trukin toimintakuntoisina ja vie trukin oikea-aikaisesti lataukseen, vaihtaa kaasusäiliön tai tankkaa trukin sekä tietää kuka vastaa määräaikaishuolloista
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • pitää laitteet toimintakuntoisina ja arvioi trukin kuntoa ja antaa oikeaa tietoa vioista ja toimintaputteista

Ajoonlähtö- ja lopetustarkastusten hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ajoonlähtö- ja lopetustarkastuksen ohjekirjaa apuna käyttäen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ajoonlähtö- ja lopetustarkastuksen ohjeiden mukaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa ajoonlähtötarkastuksen sujuvasti ja opastaa tarvittaessa muita

Pinoamistekniikka sekä hyllytys ja auton lastaus tai purku	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • pinoaa tavaraa lattialle työturvallisuus-määräyksiä noudattaen.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa hyllytyksen ja ajoneuvon lastaamisen ja purkamisen.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa hyllytyksen ja ajoneuvon lastaamisen ja purkamisen itsenäisesti ja sujuvasti.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Trukin rakenteen ja toiminnan tunteminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee trukin keskeiset toimintaperiaatteet ja rakenteen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee trukin rakenteet niin, että pystyy raportoimaan toimintahäiriöistä, vioista tai putteista.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee trukin rakenteet ja toimintaperiaatteet niin, että pystyy tekemään sovitut päivittäishuollot

Lisälaitteiden, työkoneiden ja trukkityyppien tuntemus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää trukin lisälaitteita turvallisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • liittää ja käyttää trukissa mahdollisia lisälaitteita tai valita oikean trukkityyppin kyseiseen tehtävään
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee eri trukkityyppejä tai työkoneita erilaisiin tehtäviin ja käyttää lisälaitteita tarkoituksen mukaisesti

Lainsäädäntö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää trukinkuljettajaa koskevan lainsäädännön keskeiset tekijät • tuntee vastuuvakuutusten korvausperiaatteet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa hyvin lainsäädännön ja sen tuomat rajoitukset toimintaan • tietää sääösten velvoitteet trukinkuljetuksen suorittajalle vahinkotapauksissa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tietää hyvin keskeisen lainsäädännön ja noudattaa käytännössä sitä • osaa kartoittaa yksinkertaisin menetelmin vahinkojen riskejä ja arvioida vakuutustarvetta

Työturvakortti	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työturvakortin
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työturvakortin
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työturvakortin

Ensiapukoulutus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa EA1-kortin tai vastaavan.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa EA1-kortin tai vastaavan.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa EA1-kortin tai vastaavan.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työhyvinvointiin vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskennellä asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti • tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä trukinkuljettajan tehtäviä varastossa, terminaalissa tai muussa vastaavassa paikassa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.26. Työkoneiden käyttö ja huolto (100413)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- tarkistaa käyttämänsä työkoneen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden sekä tehdä tarvittavat toimenpiteet
- suorittaa päivittäiset huoltotoimet ja tehdä koneen ylläpitohuoltotoimia käyttöohjeen mukaisesti sekä huolehtia koneen siisteydestä ja puhtaudesta
- valita ja kiinnittää työkoneen varusteet työtehtävän mukaisesti
- tehdä työkoneella perustehtäviä ja ottaa huomioon muuttuvien olosuhteiden asettamat vaatimukset tehtävän aikana
- yleisimpien ajettavien työkoneiden (kaivukoneet, kuormaajat, traktorit ja kuljetusvälineet) käytön perusasiat
- työskennellä taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä käyttää henkilökohtaisia suojavälineitä ja noudattaa työturvallisuusohjeita
- suorittaa noston kuormauslaitteella turvallisia menetelmiä käyttäen
- toimia merkinantajana nostoissa
- määrittää taakan painon ottaa huomioon kuormattavan kohteen kantavuuden
- lajitella huollossa syntyvät jätteet ja työtehtävässä esiin tulevat kierrätyskelpoiset materiaalit.

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- suorittaa T-luokan ajokortin.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	• suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	• suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	• noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
-----------------------------	--

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa logistiikka-alan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa logistiikka-alan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu logistiikka-alan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien hallinta

Työkoneen käyttökelpoisuus ja turvallisuustarkastus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa ohjatusti työkoneen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden • täydentää nestemäärät ohjeiden mukaan • puhdistaa koneen ja suorittaa ennakoivaa huoltoa ohjattuna
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa työkoneen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden käyttöohjekirjaa apuna käyttäen • täydentää nestemäärät käyttöohjeen mukaisesti sekä huomaa selvät viat tai poikkeamat • puhdistaa koneen ja suorittaa ennakoivaa huoltoa annettujen ohjeiden mukaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee itsenäisesti käyttökelpoisuustarkastuksen ja korjata havaitsemansa virheet • tunnistaa tehtävän suorittamisen estävät viat sekä tarkastaa työkoneen ja varusteet tehtävän suorituksen jälkeen • huolehtii koneen puhdistamisesta ja ennakoivan huollon suorittamisesta olosuhteiden mukaan

Työvälineiden valinta, työkoneen varustelu ja työkoneella työskentely	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • vaihtaa ja käyttää koneen työvälineitä ohjattuna • tekee työkoneella ohjatusti yksinkertaisia työtehtäviä helpoissa olosuhteissa.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • vaihtaa ja käyttää koneen työvälineitä annettujen ohjeiden mukaan sekä pyrkii toimimaan siten, että koneelle tai varusteille ei aiheudu vahinkoja • tekee työkoneella yksinkertaisia tehtäviä ohjeiden mukaisesti pyrkien esteettisesti hyvään lopputulokseen.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • vaihtaa, säätää ja käyttää koneen työvälineitä työvaiheiden mukaan • tekee työkoneella yksinkertaisia tehtäviä itsenäisesti sekä pyrkii esteettisesti hyvään lopputulokseen.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Ohjekirjojen käyttö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • paikantaa päivittäiset voitelukohteet käyttöohjekirjan avulla

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • paikantaa voitelu- ja huoltokohteet käyttöohjekirjan avulla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • paikantaa voitelu- ja huoltokohteet sekä valitsee tarvittavat aineet ja materiaalit käyttöohjekirjan avulla

Työkoneita ja niiden käyttöä koskeva lainsäädäntö ja määräykset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee kuljettajaa ja työkoneen liikennekelpoisuutta koskevat määräykset
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee työkoneen kuljettamista koskevan lainsäädännön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee työkoneen kuljettamista koskeva lainsäädännön ja suorittaa tarvittaessa työkoneen kuljettamiseen tarvittavan ajo-oikeuden (T-kortti)

Työkoneen varusteet ja lisälaitteet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • pystyy ohjattuna valitsemaan oikeat työlaitteet tehtävää varten.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee oikeat työlaitteet ja varusteet työtehtävää varten.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee ominaisuuksiltaan soveltuvimman työkoneen ja työlaitteet tehtävän suorittamista varten.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveyden turvallisuuden ja toimintakyvyn huomioon ottaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • asennoituu myönteisesti turvalliseen toimintaan sekä välttää riskejä työssään • noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen • käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaamia, työvälineitä ja työmenetelmiä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • vastaa toimintansa turvallisuudesta • noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa huomioon työssään työyhteisön muut jäsenet • varmistaa työvälineiden ja materiaalien turvallisuuden sekä poistaa ja vie huoltoon vialliset työvälineet
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kehittää toimintaansa turvallisemmaksi • havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä • arvioi suojainten, työvälineiden ja työmenetelmien soveltuvuutta kyseiseen työhön

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • määrittää taakan painon ja kuormauskohteen kantavuuden ohjattuna
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • määrittää taakan painon ja kuormauskohteen kantavuuden ohjeiden mukaan
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • määrittää taakan painon ja kuormauskohteen kantavuuden sekä ajoneuvoa kuormattaessa suurimman sallitun kuorman itsenäisesti

Itsearviointi	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ohjattuna omaa työtään.

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi omaa työtään.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi omaa työtään laatuvaatimusten mukaisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä työkoneneen käyttöön liittyvää työtä valitulle konetyypille tyypillisessä työympäristössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.27. Ulkomaanliikenteen kuljetukset (100415)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- huolehtia kaluston kunnosta
- käyttää työtehtävässään tarvittavia asiakirjoja
- toimia tullissa säädösten, määräysten ja ohjeiden mukaan
- suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin
- toimia meri-tai rautatiekuljetuksissa tai molemmissa säädösten ja operaattorin ohjeiden mukaisesti
- suorittaa annetun kuljetustehtävän kuorma-autolla tai yhdistelmäajoneuvolla tai linja-autolla kuljetusreitillä olevien maiden säädösten ja määräysten mukaan
- käyttää tarvittaessa englannin kieltä
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia
- toimia asiakaspalvelutilanteissa
- toimia erilaisissa kulttuuriympäristöissä.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa ulkomaanliikenteenkuljettajan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa ulkomaankuljettajan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Kaluston huolto	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee tarvittavat päivittäiset huoltotoimet käytössään olevalle ajoneuvolle
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • järjestää tarvittaessa kuljetustehtävän aikanakin ajoneuvon tarvitseman huollon, pesun tai korjauksen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • seuraa aktiivisesti ajoneuvon kuntoa ja sovittaa huoltoohjelman ja kuljetustehtävät toisiinsa

Asiakirjat ja tulli	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää kuljetusreitillään tarvitsemiaan asiakirjoja säädösten ja määräysten mukaan ja noudattaa kuljetustehtävän edellyttämiä ohjeita
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee tullipassitusmenettelyt ja toimii niiden mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee, tarkastaa ja arvioi kuljetustehtävän edellyttämiä asiakirjoja eri kuljetustehtävän vaiheissa

Reittisuunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • löytää opastettuna kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikean määränpään sekä huolehtii käyttämänsä ajoneuvon laivaamisesta tai rautatiekuljetuksesta tai molemmista
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee reitin, huomioida merikuljetuksen tai rautatiekuljetuksen tai molempien vaikutukset aikatauluihin
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja valitsee kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja turvallisen reitin

Kuljetustehtävä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetustehtävän käyttämällään kalustolla siten, että se täyttää kuljetustehtävän vaatimukset ja kauttakulkumaiden sekä määrärahan säädökset
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • huomioi eri maiden ja alueiden työaikojen ja liikenteen vaikutukset kuljetustehtävän suorittamiseen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää joustavasti eri maiden säädöksiä kuljetustehtävässään

Englannin kieli	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> suoriutuu työtehtävänsä edellyttämistä keskustelutilanteista englannin kielellä välttävästi ja ymmärtää englanninkielisten kuljetusasiakirjojen kuormaa ja kuljetusohjeita koskevat tiedot
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> suoriutuu työtehtävänsä edellyttämistä keskustelutilanteista englannin kielellä hyvin ja ymmärtää englanninkielisten kuljetusasiakirjojen kuljetustehtävää koskevan sisällön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suoriutuu työtehtävänsä edellyttämistä keskustelutilanteista englannin kielellä erinomaisesti ja ymmärtää englanninkielisten asiakirjojen sisällön hyvin tai käyttää jotakin toista vierasta kieltä kuljetustehtävää suorittaessaan

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> käyttäytyy ja toimii eri kulttuureissa asiallisesti ja kohteliaasti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ottaa erilaisten kulttuurien vaikutuksen huomioon työtehtävän suunnittelussa ja aikataulussa.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> on aloitteellinen sekä arvioi saapumisaikansa asiakkaalle ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Kansainväliset säädökset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tuntee kuljetusreitillään olevien maiden maksimipainot, sallitut ajonopeudet ja ajokiellot
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> huomioi eri maiden kansallisten säädösten vaikutukset kuljetustehtävänsä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> hyödyntää eri maiden kansallisia säädöksiä kuljetustehtävässään

Kansainväliset sopimukset	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> osaa käyttää T-dokumenttia ja TIR-carnetia kuljetustehtävässään.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tuntee kuormatilojen sinetöintikelpoisuusvaatimukset ja tullisinetöintiä edellyttävät kuljetukset.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> tuntee TIR-yleissopimuksen periaatteet ja niiden käytön kuljetustehtävässään

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti • tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kuljettamalla kuorma-autolla tai ajoneuvoyhdistelmällä tavaroita tai linja-autolla henkilöitä ulkomaanliikenteessä tai opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa valmistelemalla ja suunnittelemalla ulkomaille suuntautuvan kuljetustehtävän karttojen, aikataulujen ja tullissa tarvittavien asiakirjojen sekä muun materiaalin avulla. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.28. Vaarallisten aineiden käsittely (100424)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- tunnistaa kolleista vaarallisten aineiden merkinnät ja aineluokat
- selvittää aineiden vaaraominaisuudet
- pakata vaaralliset aineet säädösten ja määräysten mukaisesti
- merkitä kollit säädösten ja määräysten mukaisesti
- määrittää eri aineiden vapaarajat

- määrittää eri aineiden yhteenkuormauskiellot
- käyttää varallisten aineiden kuljetuksissa tarvittavia asiakirjoja
- sijoittaa vaarallisia aineita sisältävät kollit varastoon säädösten ja määräysten mukaisesti
- käyttää varallisten aineiden kuljetuksissa tarvittavia asiakirjoja
- sijoittaa vaarallisia aineita sisältävät kollit varastoon säädösten ja määräysten mukaisesti
- käsitellä vaarallisia aineita säädösten ja määräysten mukaisesti
- käyttää oikein suojavälineitä terveyshaittojen ehkäisemiseksi
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa tehtävissään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään laatujärjestelmien vaatimuksia
- toimia ohjeiden ja määräysten mukaisesti vahinkotilanteissa
- toimia asiakaspalvelutilanteissa
- käsitellä vaarallisia aineita säädösten ja määräysten mukaisesti.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- ottaa työssään huomioon eri osapuolten vastuut ja velvollisuudet

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	• tekee itsenäisesti työsuunnitelman
Kiitettävä 3	• noudattaa toteuttamiskelpoista työsuunnitelmaansa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	• suorittaa varastoalan perustehtäviä annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	• suorittaa varastoalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	• suoriutuu keskeisistä varastoalan tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	• toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	• toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Tavaran pakkaaminen, lähettäminen ja vastaanottaminen	
Tyydyttävä 1	• pakkaa, lähettää ja vastaanottaa vaarallisia aineita VAK-säädösten mukaisesti ryhmän jäsenenä
Hyvä 2	• pakkaa, lähettää ja vastaanottaa vaarallisia aineita VAK-säädösten mukaisesti itsenäisesti

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • pakkaa, lähettää ja vastaanottaa vaarallisia aineita VAK-säädösten mukaisesti ja hakee lisätietoa sekä soveltaa sitä työtehtävissään
--------------	--

Tavaran sijoittaminen ja varastointi	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • sijoittaa tavaroita varastoon ja varastoi vaarallisia aineita säädösten ja määräysten mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • sijoittaa tavaroita varastoon aineiden ominaisuudet huomioiden sekä varastoi vaarallisia aineita säädösten ja määräysten mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • sijoittaa tavaroita varastoon aineiden ominaisuudet huomioiden sekä varastoi vaarallisia aineita säädösten ja määräysten mukaisesti hakemalla lisätietoa sekä soveltamalla sitä työtehtävissään

Asiakirjat	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää vaarallisten aineiden kuljetuksissa tarvittavat asiakirjat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käsittelee vaarallisten aineiden kuljetuksissa käytettyjä asiakirjoja ja hakee niistä työtehtävissään tarvitsemansa tiedot
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • laatii säädösten edellyttämiä vaarallisten aineiden kuljetuksissa tarvittavia asiakirjoja ja hakee itsenäisesti työtehtävissään tarvitsemansa tiedot

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttäytyy ja vastaa puhelimeen ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen varastointi	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää kemikaalilain vaarallisten aineiden käsittelyä ja varastointia koskevat määräykset
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää työtehtävissään työpaikkansa vaarallisille aineille tarkoitettua varastoa itsenäisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • hakee vaarallisten aineiden varastointiin ja käsittelyyn tarvittavaa tietoa kemikaalikorteista ja säädöskokoelmista

Vastuut ja velvollisuudet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää VAK-säädösten mukaiset vastuut ja velvollisuudet työtehtävissään
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa säädösten edellyttämät tehtävät ja toimenpiteet itsenäisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • valvoo vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvissä työtehtävissään kuljetusketjun turvallisuutta ja säädösten mukaisuutta

Toiminta vaara- ja vahinkotilanteessa	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> hälyttää apua vahinkotilanteissa.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> hälyttää apua vahinkotilanteissa ja antaa viranomaisille tilannearvion.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> käsittelee vaarallisia aineita turvallisuusohjeiden edellyttämällä tavalla ja toimia yrityksen ohjeiden mukaan vahinkotilanteissa.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työhyvinvointiin vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmaksi tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa käsittelemällä varastossa kuljetusketjuun liittyen vaarallisiksi aineiksi

luokiteltavia aineita. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.29. Varaston tietojärjestelmät (100425)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- käyttää varastokirjanpito-ohjelmaa
- varastokirjanpidon perusteet
- päivittää saldoja varastokirjanpito-ohjelmaan
- tulostaa raportteja varaston tietojärjestelmän avulla
- tulkita varaston seurantaraportteja.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	• suunnittelee ohjattuna omaa työtään
Hyvä 2	• tekee itsenäisesti työsuunnitelman
Kiitettävä 3	• noudattaa toteuttamiskelpoista työsuunnitelmaansa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	• suorittaa varastoalan perustehtäviä annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	• suorittaa varastoalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet
Kiitettävä 3	• suoriutuu keskeisistä varastoalan tehtävistä vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	• toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	• toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	• toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Varastokirjanpitoohjelman käyttö

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee varastokirjanpitoohjelman peruskäytön ohjatusti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää varastokirjanpitoohjelmaa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää varastokirjanpitoohjelmaa itsenäisesti ja ymmärtää sieltä saatavaa tietoa

Saldojen päivittäminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • päivittää ohjattuna saldoja
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • päivittää saldoja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • päivittää varastosaldot itsenäisesti ja oikein

Varastodokumenttien tulostus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tulostaa varastodokumentteja.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee saapumis- ja lähetysdokumenttien tulostuksen.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tulostaa saapumis- ja lähetysdokumentteja sekä erilaisia varastoraportteja tulkiten niitä.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Varastokirjanpidon perusteet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää varastokirjanpidossa ylläpidettävät yleiset tiedot
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää erilaisia varastokirjanpidossa ylläpidettäviä tietoja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • Hallitsee hyvin varastokirjanpidossa ylläpidettävät tiedot, kuten saldot, hyllypaikat ja hankintahinnat

Varastotapahtumien tulkitseminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää pääsääntöisesti, miten varastotapahtumia tulkitaan.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tulkitsee keskeisiä varastotapahtumia.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tulkitsee hyvin erilaisia varastokirjanpidossa olevia tapahtumia ja tietää niiden merkityksen yritykselle.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työhyvinvointiin vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti • tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammatinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa käyttämällä varaston tietojärjestelmää. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.30. Yhdistelmäajoneuvokuljetukset (100403)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suorittaa päivittäiset tarkastukset ja tarvittavat huoltotoimet yhdistelmäajoneuvolle
- kytkeä ja irrottaa kuorma-autoon soveltuvan perävaunun
- käyttää työtehtävässään tarvittavia asiakirjoja
- valita työtehtävän edellyttämän yhdistelmäajoneuvon ja kuormatilan
- suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin
- käyttää kappaletavarakuljetuksissa kuormaukseen, purkamiseen ja kuljettamiseen tarvittavia lisälaitteita ja välineitä
- kuormata ja purkaa yhdistelmäajoneuvon kuorman säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla

- kuljettaa yhdistelmäajoneuvoa säädösten ja määräysten mukaan
- suorittaa annetun kuljetustehtävän sekä jakelu- että runkoliikenteessä
- käyttää truckia turvallisesti työtehtävässään
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatu järjestelmien vaatimuksia
- toimia asiakaspalvelutilanteissa.

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja suorittaa

- CE -luokan kuljettajatutkinnon
- ADR-peruskurssin ja kokeen hyväksytysti
- kuljetusalan työturvakortin hyväksytysti.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Yhdistelmäajoneuvon käyttöönotto ja ajon päättäminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa yhdistelmäajoneuvon liikenneturvallisuuksunnon ennen ajoonlähtöä • suorittaa raskaan yhdistelmäajoneuvon perävaunun kytkennän ja irrotuksen turvallisesti ja säädösten mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee tarvittavat täydennykset ja toimenpiteet ennen ajoonlähtöä ja ajon päätteeksi

	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa raskaan yhdistelmäajoneuvon perävaunun kytkennän ja irrotuksen turvallisesti ja säädösten mukaan vaativissa olosuhteissa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • seuraa yhdistelmäajoneuvon kuntoa ja informoi vian ilmetessä korjaamohenkilökuntaa • valitsee työtehtävään soveltuvan perävaunun ja suorittaa kytkennän ja irrotuksen turvallisesti ja säädösten mukaisesti

Reittisuunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • löytää opastettuna kartan navigaattorin tai molempien avulla oikean määränpään.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja aikatauluttaa valitsemansa reitin
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja valitsee kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja turvallisen reitin

Kuljetustehtävä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuormaa, varmistaa ja purkaa yhdistelmäajoneuvon kappaletavarakuorman säädösten mukaisesti • suorittaa kuljetustehtävän säädösten mukaisesti • selvittää yhdistelmäajoneuvon ja kuorman asiakirjoista säädösten mukaisen kytkennän ja kuormauksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • kuormaa, varmistaa ja purkaa kappaletavarakuorman säädösten mukaisesti oikeassa purkujärjestyksessä • suorittaa kuljetustehtävän turvallisesti ja säädösten mukaisesti • täyttää kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kuormaa mahdollisimman suuren hyötykuorman oikeassa purkujärjestyksessä kuljetustehtävän edellyttämään yhdistelmäajoneuvoon • suorittaa kuljetustehtävän turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti • laatii laatujärjestelmän edellyttämiä poikkeama- tai vahinkoraportteja

Lisälaitteet ja välineet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tietää lämmönsäätölaitteen toimintaperiaatteen ja käyttää kappaletavaran käsittelyssä tarvittavia ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää lämmönsäätölaitteita ja kappaletavaran käsittelyssä tarvittavia työkoneita
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tarkastaa ja käyttää lämmönsäätölaitteita ja työkoneita määräysten mukaan ja huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttäytyy ja vastaa puhelimeen ohjeiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla ja ottaa huomioon fysiikan lakien vaikutuksen kuljetustehtävän suorittamiseen • tietää maksimiajoajat sekä minimilepoajat vuorokaudessa ja käyttää ajopiirturia oikein • tunnistaa ennakoivan ajon periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää henkilöiden ja tavarain luvanvaraiseen kuljettamiseen ja näihin käytettäviin ajoneuvoihin liittyvät säädökset • tietää keskeiset ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään • ymmärtää ennakoivan ajamisen turvallisuusvaikutukset.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tietää tiekuljetussopimuslain perusasiat ja soveltaa säädöksiä sekä fysiikan lakeja työssään erilaisissa tilanteissa • suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset sekä työaikasäädökset • suorittaa oman työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteita noudattaen.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskennellä asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti • tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti • toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan • edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suorittamalla päivittäiset tarkastus- ja huoltotoimet ajoneuvolle sekä kuljettamalla ajoneuvoyhdistelmällä kappalevarakuorman. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.31. Ympäristöhuollonkuljetukset (100419)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- kuormata ja purkaa kuorma-auto ympäristöhuollossa syntyvillä aineilla säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla
- kuljettaa kuorma-autoa tai ajoneuvoyhdistelmää säädösten ja määräysten mukaan työtehtävän edellyttämässä olosuhteissa
- suorittaa annetun kuljetustehtävän ajo- ja lepoaika-asetuksen tai työaikalain mukaan
- käyttää ympäristöhuollonkuljetuksissa kuormaukseen ja purkamiseen tarvittavia ajoneuvon päälirakenteita ja välineitä
- tunnistaa pneumaattisen ja sähköisen hydraulikan ohjausjärjestelmän toiminnot
- tunnistaa ja erottaa toisistaan eri jätejakeet
- käyttää työtehtävän edellyttämiä telemaattisia sovelluksia
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn sekä ympäristön suojeluun vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien sekä ympäristölain vaatimuksia
- toimia asiakaspalvelutilanteissa sopimuksen mukaisesti.

Arviointi

1. Työprosessin hallinta

Oman työn suunnittelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa ympäristöhuollon perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa ympäristöhuollon keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu ympäristöhuollon prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa

Taloudellinen ja laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta

Reittitoteutus	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • selviytyy opastettuna kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikeaan määränpäähän
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa työtehtävän suunnitellulla reitillä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • pystyy toteuttamaan itsenäisesti suunnitelman mukaisen reittikeräilyn taloudellisesti ja turvallisesti

Kuljetustehtävä	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • selviytyy ohjatusti ympäristöhuollon kuljetuksesta säädösten mukaisesti • selvittää kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa ympäristöhuollon kuljetuksen turvallisesti ja säädösten mukaisesti • täyttää kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa ympäristöhuollon kuljetuksen asiakaspalvelun vaatimusten mukaisesti turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti • laatii laatujärjestelmän edellyttämiä poikkeama- tai vahinkoraportteja

Päälirakenteet ja välineet	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ohjatusti ympäristöhuollossa käytettävissä ajoneuvoissa olevia laitteita ja välineitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää itsenäisesti ympäristöhuollossa käytettävissä ajoneuvoissa olevia laitteita ja välineitä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ja tarkastaa ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä määräysten mukaan sekä suorittaa päivittäisen tarkastuksen ja huollon

Asiakaspalvelu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttäytyy ja vastata puhelimeen ohjeiden mukaisesti.

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • on itsenäinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Turvallinen kuljettaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti ja säädösten mukaisesti. • tunnistaa ajo- ja lepoaikalain sekä työaikalain eroavaisuudet • tunnistaa ennakoivan ajon periaatteet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tietää ympäristöhuollon kuljetuksiin liittyvät säädökset • tietää ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään • ymmärtää ennakoivan ajamisen turvallisuusvaikutukset
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja erottaa toisistaan eri jättejakeet ja niiden ominaisuudet sekä soveltaa oman toimintansa erilaisiin tilanteisiin • suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset tai työaikasäädökset • suorittaa oman työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteita noudattaen

Hydrauliikan ohjausjärjestelmät	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • erottelee sähköisen ja pneumaattisen ohjausjärjestelmän toisistaan.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee yhden ohjausjärjestelmän toimintaperiaatteen.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • suorittaa itsenäisesti hydraulikan ohjausjärjestelmän tarkastuksen ja koekäytön.

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi • tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskennellä asiakkaiden kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii rakentavassa yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa sekä osaa johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
-------------------------------	--

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kuormaamalla ja kuljettamalla kuorma-autolla jätejakeista muodostuvan kuorman. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

2.32. Yritystoiminnan suunnittelu (101050)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- arvioida oman osaamisensa tuotteistamista tai markkinoilla olevaa liiketoimintamahdollisuutta
- selvittää perustettavan yrityksen liiketoimintaympäristöä ja kilpailutilannetta
- esittää liikeidean ja yritysmuodon
- laatia yritykselle liiketoimintasuunnitelman
- laatia yrityksen perustamiseen liittyvät asiakirjat.

Arviointi

Työprosessien hallinta

Oman työn suunnittelu ja suunnitelmien tekeminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> kartoittaa opastettuna yritystoiminnan suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheet
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> kartoittaa yritystoiminnan suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheet ja toimii oma-aloitteisesti ja vastuullisesti

Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • kartoittaa yritystoiminnan suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheet innovatiivisesti ja toimii oma-aloitteisesti ja vastuullisesti
--------------	---

Työn kokonaisuuden hallinta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • etenee opastettuna työssään järjestelmällisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • etenee työssään järjestelmällisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • etenee työssään järjestelmällisesti ja sujuvasti

Laadukas toiminta	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toimii työilleen asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja muuttaa omaa toimintaansa annetun palautteen perusteella
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja arvioi omaa toimintaansa niiden saavuttamisessa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa niiden saavuttamiseksi.

Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Tieto- ja viestintätekniikan käyttäminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää ohjeistettuna suunnittelussaan tieto- ja viestintätekniikkaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää suunnittelussaan tieto- ja viestintätekniikkaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää suunnittelussaan itsenäisesti ja sujuvasti tieto- ja viestintätekniikkaa toimien tietoturvan periaatteiden mukaisesti

Liiketoimintaympäristön selvittäminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi miten omaa osaamista voidaan tuotteistaa tai millaisia liiketoimintamahdollisuuksia markkinoilta on löydettävissä, tarviten ajoittain tukea ja ohjausta • kartoittaa alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita tarviten ajoittain ohjausta • arvioi kartoituksen pohjalta oman suunnitelmansa toteutusmahdollisuuksia ottaen huomioon toimialan lainsäädännön ja kilpailulain pääsisällön tarviten ajoittain ohjausta • esittää suunnittelemaansa asiakasryhmälle tuotteen tai palvelun kuvaamalla sen tuottamia asiakashyötyjä tarviten ajoittain ohjausta
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi miten omaa osaamista voidaan tuotteistaa tai millaisia liiketoimintamahdollisuuksia markkinoilta on löydettävissä • kartoittaa alalla toimivia yrityksiä ja asiakkaita • arvioi kartoituksen pohjalta oman suunnitelmansa toteutusmahdollisuuksia ottaen huomioon toimialan lainsäädännön ja kilpailulain pääsisällön • esittää tuotteen tai palvelun suunnittelemaansa asiakasryhmälle kuvaamalla sen tuottamia asiakashyötyjä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi itsenäisesti miten omaa osaamista voidaan tuotteistaa tai millaisia innovatiivisia liiketoimintamahdollisuuksia markkinoilta on löydettävissä • kartoittaa itsenäisesti ja laaja-alaisesti alalla toimivia yrityksiä

	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi kriittisesti kartoituksen pohjalta oman suunnitelmansa toteutumismahdollisuuksia ottaen huomioon toimialan lainsäädännön ja kilpailulain pääsisällön • esittää tuotteen tai palvelun suunnittelemaalleen asiakasryhmälle kuvaamalla kattavasti sen tuottamia asiakashyötyjä
--	---

Yrityksen perustaminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee ohjeistettuna yritykselle yritysmuodon • laatii yrityksen perustamisasiakirjat tarviton jonkin verran ohjausta
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee yritykselle yritysmuodon • laatii yrityksen perustamisasiakirjat
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • valitsee itsenäisesti ja perustellen yritykselle yritysmuodon • laatii itsenäisesti yrityksen perustamisasiakirjat

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä tarviton jonkin verran ohjausta • esittää suunnitelman eri toimintojen (kuten myynti, markkinointi, tuotanto, ostot, logistiikka, teknologiset ratkaisut sisältäen tieto- ja viestintäteknologian, kirjanpito) hallinnoinnista ja resursoinnista tarviton jonkin verran ohjausta • laatii budjetin ja rahoitussuunnitelman tarviton ajoittain ohjausta • tekee yrityksen riskienhallinta-analyysin ja turvallisuussuunnitelman tarviton jonkin verran ohjausta
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä • esittää suunnitelman eri toimintojen (kuten myynti, markkinointi, tuotanto, ostot, logistiikka, teknologiset ratkaisut sisältäen tieto- ja viestintäteknologian, kirjanpito) hallinnoinnista ja resursoinnista • laatii budjetin ja rahoitussuunnitelman tiedostaen yrittäjän vastuun • tekee yrityksen riskienhallinta-analyysin ja turvallisuussuunnitelman
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • selvittää itsenäisesti ja laaja-alaisesti markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymiä • esittää realistisen ja perustellun suunnitelman eri toimintojen (kuten myynti, markkinointi, tuotanto, ostot, logistiikka, teknologiset ratkaisut sisältäen tieto- ja viestintäteknologian, kirjanpito) hallinnoinnista ja resursoinnista • laatii budjetin ja rahoitussuunnitelman itsenäisesti tiedostaen yrittäjän vastuun • tekee itsenäisesti yrityksen riskienhallinta-analyysin ja turvallisuussuunnitelman.

Työn perustana olevan tiedon hallinta

Yritysmuodon valinta sekä tiedon hankinta liittyen yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • hakee ohjattuna tietoa yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen sekä valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä ja asiakirjoista

Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • hakee tietoa yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen sekä valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä ja asiakirjoista
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • hakee itsenäisesti ja laaja-alaisesti tietoa yrityksen perustamiseen ja lopettamiseen sekä valitulla toimialalla toimimiseen liittyvistä säädöksistä ja asiakirjoista

Liiketoimintasuunnitelman laatiminen	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • hankkii ohjattuna yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa • hankkii ohjattuna tietoa yrityksensä perustamista ja toimintaa tukevista palveluista mm. tilitoimiston palvelut.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • hankkii yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa • hankkii tietoa yrityksensä perustamista ja toimintaa tukevista palveluista mm. tilitoimiston palvelut.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • hankkii itsenäisesti ja laaja-alaisesti yrityksensä liiketoiminnan eri osa-alueiden suunnittelussa tarvittavaa tietoa • hankkii laaja-alaisesti tietoa yrityksensä perustamista ja toimintaa tukevista palveluista mm. tilitoimiston palvelut.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tekee ohjattuna päätöksiä • arvioi opastettuna omaa toimintaansa ja työnsä etenemistä
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • tekee valintoja ja päätöksiä • arvioi omaa toimintaansa ja työnsä etenemistä
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • tekee perusteltuja ehdotuksia, valintoja ja päätöksiä yrityksen toiminnan kehittämiseksi • arvioi oma-aloitteisesti omaa toimintaansa ja työnsä sekä yritystoiminnan etenemistä

Vuorovaikutus ja yhteistyö	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • neuvottelee opastettuna yhteistyöstä sidosryhmien kanssa
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • neuvottelee yhteistyöstä sidosryhmien kanssa
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • neuvottelee innovatiivisesti yhteistyöstä sidosryhmien kanssa

Ammattietiikka	
Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa ohjattuna yritystoiminnan suunnittelussa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa yritystoiminnan suunnittelussa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • noudattaa yritystoiminnan suunnittelussa kaikkia kestävän kehityksen osa-alueiden arvoja ja perustelee niiden merkityksen yritystoiminnalle

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	
--	--

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää pääsääntöisesti turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.
Hyvä 2	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.
Kiitettävä 3	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää turvallisia, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian. Toimii oma-aloitteisesti työturvallisuuden ja ergonomian parantamiseksi omassa työpisteessään.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suunnittelemalla yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyvät tehtävät. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/ työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

3. Ammattialan kuvaus

Logistiikan tehtävänä on yhteiskunnan, henkilö- ja tavaraliikenteen sekä muiden logististen palvelujen turvaaminen. Näiden toimivuudella ja tehokkuudella on yrityksissä sekä laajemmin valtakunnallisesti suuri merkitys. Logistiikka on käsitettävä laajempaan kokonaisuuteen kuin pelkästään tavaroiden varastointiin ja kuljetuksiin liittyvät toiminnot, kuten materiaali-, informaatio- ja pääomavirtojen hallinta. Tavaroiden varastoinnilla ja niiden kuljettamisella on kuitenkin keskeinen osa kokonaislogistiikassa.

Kuljetus-, varasto- ja lentoasemapaalvelut ovat tyypillisiä palvelualojen merkittäviä työllistäjiä. Työelämässä tarvitaan näitä tehtäviä ja toimintoja hoitavia ammattitaitoisia henkilöitä. Autonkuljettajat työllistyvät erilaisiin henkilö- ja tavaraliikenteen tehtäviin. Varastoalan työntekijät työllistyvät kaupan-, teollisuuden-, liikenteen- ja julkisen sektorin palvelukseen. Lentoaseman huoltajat työllistyvät ilmailuliikennettä tukeviin yrityksiin.

Yllä mainittujen alojen toimintaympäristöt ovat yhä kansainvälisempiä ihmisten ja tavaroiden liikkuvuuden lisääntyessä erityisesti EU-alueella. Markkinoiden kansainvälistyminen synnyttää useilla aloilla osin täysin uusia logistiikkatarpeita ja -rakenteita. Vastaavasti vientiteollisuuden aloilla kansainvälistyminen edellyttää uusien markkinoiden hallintaa jakelun osalta ja osin jakeluketjun ulkoisille markkinoille. Jakelualueen laajentuminen ja samanaikaisesti yhä tehokkaammin ajoitettavat toimitukset lisäävät moninkertaisiksi koko logistisen ketjun hallintaan sisältyvät vaikeudet. Tavarantoimittajien on pystyttävä kaikilla jakelualueillaan kilpailemaan paikallisten valmistajien kanssa toimitusten täsmällisyydessä, nopeudessa ja kustannustehokkuudessa.

Logistiikka-alan palvelut ja toiminta räätälöidään entistä enemmän asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Yhä tiukentuvat ympäristömääräykset ja laatuvaatimukset, materiaalin kierrätys ja uudelleenkäyttö edellyttävät ajantasaisia tietoja ja toimintatapoja.

4. Ammattialan arvoperusta

Logistiikan alan työn keskeisenä vaatimuksena on hyvä työmoraali ja ammattietiikka sekä yhteistyöhaluisuus. Toiminnan on perustuttava kestäville arvoille, rehellisyydelle ja vastuullisuudelle. Työn hyvän laadun ja hyvän asiakaspalvelun tavoitteet korostuvat kaikissa tehtävissä. Työn tekemisen arvoina ovat ahkeruus, oma-aloitteisuus, sovitun noudattaminen ja kanssaihmisten näkemysten arvostaminen.

Työsuoritukset on osattava tehdä tehokkaasti ja taloudellisesti työ- ja liikenneturvallisuutta edistävin menetelmin, energiankulutusta ja ympäristöhaittoja minimoiden. Kuljettajilla on suuri vastuu kalliiden kuljetusajoneuvojen turvallisesta kuljettamisesta tai monesti arvokkaan tai ympäristölle vaarallisen lastin turvallisesta perille viennistä tai henkilöiden turvallisesta kuljettamisesta kotimassa tai ulkomailla. Liikenteessä tulee toimia joustavasti, huomaavaisesti ja esimerkillisesti.

Varastonhoitajilla on vastuullaan arvokkaita tavaroita, joiden oikea varastoiminen, oikea-aikainen asiakkaille toimittaminen ja oikeiden kuljetusmuotojen käyttäminen edellyttävät vankkaa ammatillista osaamista

Lentoasemahuoltajan yksi merkittävistä tehtävistä on huolehtia lentoturvallisuudesta pitämällä kiitotiet, rullaustiet ja asematasoalueet liikennöitävässä kunnossa tiukkojen yleiseurooppalaisten normien mukaan.

5. Tutkinnon tavoitteet

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen ammattitaitoon kuuluvat oma-aloitteisuus, täsmällisyys, luotettavuus, joustavuus ja kyky oppia jatkuvasti uutta sekä työturvallinen ja ympäristövastuullinen työskentelytapa.

Tutkinnon suorittaneen tulee osata toimia laaja-alaisen logistisen osaamisensa turvin erilaisissa ympäristöissä ja muuttuvissa oloissa. Hänen on pystyttävä omaksumaan yrityksen laatu- ja ympäristöjärjestelmän mukainen toiminta ja myös kehittämään sitä. Hänen on suhtauduttava arvostavasti sidosryhmiin yrityksessä ja sen ulkopuolella. Logistiikan perustutkinnon suorittaneella on oltava valitsemansa koulutusohjelman ja muun valinnaisuuden perusteella sellainen työelämän vaatima ammattitaito, että hän voi työllistyä koulutusohjelman mukaisiin tehtäviin.

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava palvella henkilö- tai tavaraliikenteessä asiakkaita eri tilanteissa heidän tarpeidensa ja odotustensa mukaisesti ja hyviä käytöstapoja noudattaen. Hänen on osattava huolehtia asiakkaiden ja omasta turvallisuudesta. Hänen on pyrittävä toiminnassaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti parhaaseen mahdolliseen suoritukseen. Hänellä on oltava luovuutta, innovatiivisuutta ja rohkeutta tehdä itsenäisiä ratkaisuja työntekijänä tai ammatinharjoittajana.

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava noudattaa työsuojelumääräyksiä ja -ohjeita sekä osattava ottaa toiminnassaan huomioon keskeinen työsuhdetta koskeva lainsäädäntö ja keskeiset seikat oman alansa työehtosopimuksista. Hänen on osattava huolehtia omasta terveydestään sekä työ- ja toimintakyvystään. Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava kohdata ja palvella eri kulttuureista tulevia asiakkaita. Hänen on osattava toimia valitsemisään työtehtävissä kansainvälisissä ympäristöissä. Hänellä on oltava valmiudet tarvitsemansa tiedon hankkimiseen ja vuorovaikutukseen uusimman tieto- ja viestintätekniikan välityksellä. Hänen on osattava tehdä yhteistyötä yksi- ja monikulttuurisessa työympäristössä.

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on kyettävä arvioimaan omaa oppimistaan ja osaamistaan, suunnittelemaan omaa opiskeluaan ja asettamaan oppimisen tavoitteita. Hänen on osattava arvioida ja jäsentää tietoa. Hänen on osattava toimia joustavasti ja luovasti uusissa ja erilaisissa tilanteissa sekä kyettävä ratkaisemaan työssään ongelmatilanteita. Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava toimia logistiikka-alan ammattieettisten periaatteiden mukaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti sekä liikenneturvallisuutta edistäen. Hänen on noudatettava mm. tehtyjä sopimuksia ja asiakkaita ja työnantajaa koskevaa vaitiolovelvollisuus-, tietosuojaa- ja kuluttajalainsäädäntöä sekä liikennesääntöjä

Hänen on osattava käsitellä eettisiä ongelmia ja ratkaista ne yleisesti hyväksyttävällä tavalla. Hänen on osattava käyttäytyä suvaitsevasti ja tasa-arvoisesti toisia ihmisiä kohtaan. Hänen on osattava ottaa toiset ihmiset huomioon käyttäytymällä työpaikan edellyttämällä tavalla ja huolehtimalla työpaikan viihtyisyydestä ja yleisestä siisteydestä. Hänen tulee hyväksyä työtoverien ja asiakkaiden erilaiset tunteet sekä hallita omat tunteensa palvelu- ja muissa vuorovaikutustilanteissa. Hänen on osattava vaalia suomalaista kulttuuriperintöä sekä arvostaa omaa ammattiaan ja oltava valmis jatkuvasti kehittämään itseään ja työtään.

Logistiikan tehtävissä toimiminen edellyttää tilaus-toimitusketjun ymmärtämistä, yrittäjämäistä asennetta, yrittäjäystaitoja ja hyviä asiakaspalvelu- ja kommunikaatiotaitoja palvelun onnistumiseksi. Tietoteknisten valmiuksien lisäksi tarvitaan tiedon hankintataitoja, suunnittelutaitoja ja olennaisen tiedon erottelutaitoja. Logistiikka-alan työntekijän erikoistumisen tarpeeseen vaikuttaa paljolti se toiminnan ala, jolle työntekijä kulloinkin sijoittuu. Erikoistuminen omaan alaan tapahtuu usein vasta työpaikalla.

Logistiikka-alalla työskentelevän henkilöllä tulee olla valmiuksia työskennellä ergonomisesti ja ylläpitää työ- ja toimintakykyään sekä toimia joustavasti työtilanteen mukaan. Arvopäämäärinä ovat korkea työn laatu, luotettavuus, turvallisuus sekä asiakastyytyväisyys.

Toimiminen logistiikka-alan työtehtävissä edellyttää teknisten tietojen ja taitojen monipuolista osaamista ja soveltamista. Lisäksi tarvitaan asiakaslähtöistä lisäarvopalvelujen tuottamista logistisen palveluketjun toteuttamisessa.

Kansainvälistymiskehityksen jatkuminen, elinkeinoelämän vilkastuminen ja liikkuvuuden lisääntyminen tulevat ylläpitämään alan kovaa kasvuvauhtia. Koulutustarve tulee jatkuvasti lisääntymään johtuen alan yleisen kehityksen ja säädöksiä tuomien vaatimusten vuoksi. Yritysten henkilöstön rooli on korostumassa palvelujen laatutason kohottamisessa ja myynnin tehostamisessa. Asiakkaat ovat yhä ympäristö-, kustannus- ja laatu-tietoisempia. Myös työntekijöiden on tunnettava kuluttajien oikeudet ja velvollisuudet sekä yleisimmät laatu-järjestelmät ja toimintatavat.

Alalla on hallittava muuttuvia prosesseja ja kokonaisuuksia, omattava entistä parempaa kommunikaatio- ja kielitaitoa, tuotetietoutta sekä myyntiä ja markkinointia tukevaa osaamista teknisen osaamisen lisäksi. Alan kehitystä on seurattava jatkuvasti ja täydennettävä omaa ammatillista osaamistaan valitsemassaan ammatissa. Energian hinnan kasvun ja ympäristön saastumisen vähentämiseksi on kaikilla logistiikan osa-alueilla kiinnitettävä erityistä huomiota kyseisiin asioihin.

Telemaattisten sovellusten kehitys logistiikan eri osa-alueilla kasvaa jatkuvasti. Uusia teknologisia ratkaisuja hyödynnetään enenevässä määrin logistiikan ohjauksessa. Telematiikan opetuksella ammatillisessa koulutuksessa pyritään antamaan opiskelijoille henkilökohtaisen tietojenkäsittelyn perustietojen lisäksi perustiedot telematiikan mahdollisuuksista ja järjestelmistä sekä sovellusten käyttökohteista ja vaatimuksista.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin ja yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteisiin sekä niiden arviointikriteereihin. Avaintaitojen tavoitteena on tukea sellaisen osaamisen kehittymistä, jota tarvitaan jatkuvassa oppimisessa, työelämän tilanteissa selviytymisessä ja tulevaisuuden uusissa haasteissa.

5.1. Kuljetuspalvelujen osaamisala

Kuljetuspalvelujen osaamisalan suorittaneen on osattava toimia asiakaspalvelun ja kuljetusten tehtävissä. Hänen on osattava kuljettaa asiakkaan tuotteita kannattavasti ja turvallisesti sekä palvella asiakkaita. Hänen on tunnettava ajoneuvonsa liikennekelpoisuuden vaatimukset ja osattava varmistaa ajoneuvon ja sen lisälaitteiden tekninen ja turvallinen toimivuus. Hänen on hallittava ajoneuvonsa ajonlähtöön liittyvät tarkastukset ja tavallisimmat huoltotoimet. Hänen on osattava lastata ajoneuvo säädösten ja olosuhteiden sallimaan maksimikuormaan ja kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti, taloudellisesti ja vastuullisesti. Hänen on tunnettava kuljetuksiin liittyvät vakuutukset ja työhönsä liittyvät työsuojelusäädökset. Hänen on osattava kommunikoida ajoneuvojen ja kuljetusalan viestintävälineillä. Kuljettajalta vaaditaan ajokorttiasetuksen edellyttämä ajokortti ja kuljetusalan perustason ammattipätevyyskoulutus.

5.2. Varastopalvelujen osaamisala

Varastopalvelujen osaamisalan suorittaneen on hallittava varastoalan tehtäviä käsin ja koneellisesti esim. trukilla tai automaattisilla laitteilla. Hänen on osattava tehdä varaston asiakirjat ja varastokirjanpito käsin tai tietotekniikkaa käyttäen. Varastonhoitajan on osattava logistiikan perusvalmiuksiin kuuluvat asiat, kuten tavaran varastointi, kuljetukset, kierrätys ja varastontietojärjestelmien käyttö. Hänen on tunnettava varastotalous ja sen vaikutus yrityksen talouteen sekä kansainvälisten materiaalitoimintojen perusasiat. Varastonhoitajan tutkinnon suorittaneet sijoittuvat kaupan, teollisuuden, liikenteen ja julkisen sektorin palvelukseen.

5.3. Lentorasemapaalvelujen osaamisala

Lentorasemapaalvelujen osaamisalan suorittaneen on osattava toimia lentokentän kunnossapidon ja maapalvelun perustehtävissä. Lentorasemien kunnossapito käsittää kiito- ja rullausteiden sekä asematasojen ja niihin kuuluvien rakennusten kunnossapidon sekä lentorasemien pelastuspalvelun. Maapalvelu käsittää lentokoneiden saapumiseen, lähettämiseen sekä niiden

väliseen aikaan sijoittuvat tehtävät. Hyvän ammattitaidon lisäksi lentoasemahuoltajalta vaaditaan huolellisuutta ja vastuullisuutta, korkeaa moraalialia ja ammattietiikkaa sekä positiivista asennoitumista toisiin ihmisiin. Lentoasemahuoltajan tulee olla järjestelykykyinen, sopeutua kiireelliseen työrytmiin ja omata kyky toimia ryhmässä sekä itsenäisesti. Näiden lisäksi lentoasemapalvelujen koulutusohjelman suorittaneen on pystyttävä suorittamaan kuljettajan perustehtävät.

6. Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus

Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin ja yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteisiin sekä niiden arviointikriteereihin. Avaintaitojen tavoitteena on tukea sellaisen osaamisen kehittymistä, jota tarvitaan jatkuvassa oppimisessa, työelämän tilanteissa selviytymisessä ja tulevaisuuden uusissa haasteissa.

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja suunnittelee toimintaansa sekä kehittää itseään ja työtään. Hän arvioi omaa osaamistaan. Hän ratkaisee työssään ongelmia sekä tekee valintoja ja päätöksiä. Hän toimii työssään joustavasti, innovatiivisesti ja uutta luovasti. Hän hankkii tietoa, jäsentää, arvioi ja soveltaa sitä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja toimii tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja selkeästi, rakentavasti ja luottamusta herättäen. Hän toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä sekä kohtelee erilaisia ihmisiä tasavertaisesti. Hän noudattaa yleisesti hyväksytyjä käyttäytymissääntöjä ja toimintatapoja. Hän hyödyntää saamaansa palautetta toiminnassaan.

Ammattietiikka

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja toimii työssään ammatin arvoperustan mukaisesti. Hän sitoutuu työhönsä ja toimii vastuullisesti noudattaen tehtyjä sopimuksia ja ammattiinsa kuuluvaa etiikkaa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja toimii turvallisesti ja vastuullisesti työ- ja vapaa-aikana sekä liikenteessä ja ylläpitää terveellisiä elintapoja sekä toiminta- ja työkykyään. Hän työskentelee ergonomisesti ja hyödyntää alallaan tarvittavan terveystieteiden sekä ehkäisee työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja.

Aloitekyky ja yrittäjäyys

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja edistää toiminnallaan tavoitteiden saavuttamista. Hän toimii aloitteellisesti ja asiakaslähtöisesti työntekijänä ja/tai yrittäjänä. Hän suunnittelee toimintaansa ja työskentelee tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän toimii taloudellisesti ja tuloksellisesti ja johtaa itseään. Hän mitoittaa oman työnsä tavoitteiden mukaan.

Kestävä kehitys

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja toimii ammattinsa kestävä kehityksen ekologisten, taloudellisten, sosiaalisten sekä kulttuuristen periaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa alan työtehtävissä keskeisiä kestävä kehityksen säädöksiä, määräyksiä ja sopimuksia.

Estetiikka

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja ottaa toiminnassaan huomioon oman alansa esteettiset tekijät. Hän edistää tai ylläpitää työympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä.

Viestintä ja mediaosaaminen

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja viestii monimuotoisesti ja vuorovaikutteisesti tilanteeseen sopivalla tavalla hyödyntäen kielitaitoaan. Hän havainnoi, tulkitsee sekä arvioi kriittisesti erilaisia mediatuotteita, käyttää mediaa ja viestintäteknologiaa sekä tuottaa media-aineistoja.

Matematiikka ja luonnontieteet

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja käyttää peruslaskutoimituksia työssä vaadittavien ja arkipäivän laskutehtävien ratkaisemisessa. Hän käyttää esim. kaavoja, kuvaajia, kuvioita ja tilastoja ammattitehtävien ja -ongelmien ratkaisemisessa ja hän soveltaa fysiikan ja kemian lainalaisuuksiin perustuvia menetelmiä ja toimintatapoja työssään.

Teknologia ja tietotekniikka

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja hyödyntää ammatissa käytettäviä teknologioita monipuolisesti. Hän ottaa työssään huomioon tekniikan hyödyt, rajoitukset ja riskit. Hän käyttää tietotekniikkaa monipuolisesti ammatissaan ja kansalaisena.

Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja käyttää hyödykseen tietoa yhteiskunnan perusrakenteista ja toimintavoista sekä osallistuu rakentavalla tavalla yhteisön toimintaan ja päätöksentekoon. Hän toimii oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti sekä työssä että arkielämässä. Hän pyrkii aktiivisella toiminnalla vaikuttamaan epäkohtien poistamiseen. Hän noudattaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeja. Hän toimii asiallisesti ja työelämän vaatimusten mukaisesti eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisissä toiminnoissa.